

Dere edilmeyen evrak
iade edilmez

Türkiye

Mekale ve i'ânlar Ankarada
"HİLÂLIAHMER MECMUASI."
müdürlüğüne gönderilmelidir.

Hilâliahmer Mecmuası

Her ayın on beşinde Merkezi Umumi tarafından neşr olunur

Senelik abonesi bir liradır

Telefon numerosu 1255

Sıhhiyye tayyarelerinin taarruzdan masuniyetleri meselesi ve Hava harbine âit beynelmilel mukavele projesi

Muharriri
Paul des Gouttes

Salibi ahmer beynelmilel komitesi
âzasından :

1 — 1925 te, beynelmilel 12 inci konferans), Genevrede derin bir tetkiki müteakip « Hava harbinde Cenevre mukarreratnamesi nazariyatının kabulü için 1906 Cenevre ve 1907 Lahey mukarreratnamelerine ilâve edilecek mukavele projesi » kabul etmişti.

12 inci konferansın arzusu mucibince, bu proje, alâkası bulunan bütün vesailerle beraber 1906 mukarreratını tadille mükellef diplomatik konferansın prsgramına ithal edilmek üzere 1926 Haziranında Federal meclise gönderildi.

Mamafih, 1929 Temmuzunda için bu konferansı davet etmek zamanı gelince, Federasyonun alâkadâr dairei siyasiyesi, Salibi ahmerin beynelmilel komitesine 31 Mayıs 1928 de gönderdiği mektupta 1906 n mukarreratının tadili ve harp esirleri kanunu vücude getirilmesi mukarrer bulunduğuna için kâfi derecede yüklü olan programın daha da doldurmaktan vazgeçmeği daha makul saymıştı. Mesele nazik görünmüş ve kâfi derecede olgun addolunmamıştı. Bir diplomatik konferansın hüsnü suretle neticelenmesi için şart teşkil eden iştirak edeceklerin evvelinden anlaşmış olmaları keyfiyeti,

husus bulmamıştı. Bu suretle, sıhhiye tayyareciliği meselesi daha ilerdeki bir konfransa talik olundu.

2 — Fakat Cenevre mukavelenamesine iştirak etmiş olan devletler 1929 Haziran konferansı hakkındaki son teklif ve mütalealarını serdetmeğe davet olundukları zaman, bunlardan ikisi, Fransa ile Büyük Britanya, tadil edilen mukarreratnameye sıhhiye tayyareciliğine müteallik ahkâm vaz olunmasını teklif ettiler.

27 Temmuz 1929 mukavelenamesine 18 inci maddenin ithali ilk önce bir küçük komisyon sonra da 18 inci komisyon tarafından derin bir tetkik icrasını müteakip vaki olmuştur. Bu madde, mesele hakkındaki kavaidi esasıyeyi vazetmekte ve sıhhiye tayyarelerine, müstahdemlerine ve levâzımına Cenevre mukavelenamesinin ruhuna muvafık surette ve muayyen şartlar dahilinde lâzım olan emniyeti vermektedir.

Aynı zamanda bu maddenin tahriri ¹ bir başlangıç mahiyetinde bulunduğu cihetle, konferansın son mazbatasına şöyle bir temenni dercedilmişti ;

« Konferans, Cenevre konferansına iştirak etmiş devletlerin yakın zamanda konferans halinde toplanarak harp zamanında sıhhiye tayyarelerini istimal meselesini bütün genişliği ile tezekkür ve tespit etmeleri arzusunu beyan eder.

3 — Bundan evvel yapılmış tet-

kikat ve neşriyata munzam olmak üzere, Salibi ahmer beynelmilel komitesi, 1929 senesi nihayetinde M. Ch. L. Julliot'nun işbu rapor muharriri tarafından yazılmış bir mukaddemeyi havi (1929 Cenevre mukarreratnamesi ve sıhhiye tayyarelerinin taarruzdan masuniyetleri meselesi) hakkında bir etüdünü neşretmiştir. Bu etütten sonra her ikimiz tarafından vücade getirilmiş olan (Cenevre mukarreratnamesi prensiplerinin kabulü hakkında ilâve edilecek kararname projesi) gelmektedir. Bunlar 1925 projesinin, 1929 Temmuz diplomatik konferansının mukarreratını müteakip ve 27 Temmuz Cenevre mukavelenamesinin 18 inci maddesine muvafık surette olarak bir tanzim ve tespitinden ibarettir.

Bu projenin metnini bâzı küçük tadilât ile aşağıya dercediyoruz.

4 — 1925 te takip edilen hattı harekete ittibâ ederek, Salibiahmerin beynelmilel komitesi, Temmuz 1929 konferansında serdedilen 3 üncü temenni mucibince ictima edecek diplomatik konferansta tezekkür olunması için, bu projeyi İsviçre meclisine irsal eylemesini konfranstan rica eder. [*]

Zeyil

Hava harbinde Cenevre mukarre-

[*] Bu etüt Beynelmilel komitesi tarafından Salibi ahmerin beynelmilel 13 üncü konferansına raporu olarak taktim olunacaktır

ratı prensiplerinin kabulü için 1929 Cenevre ve 1907 Lahey mukarreratnamelerine ilâve olunacak metin projesi.

1

Yarahlılar ve hastalar

1 — 1929 Cenevre ve 18 Teşri-i evvel 1907 Lahey mukarreratnamelerinin tekmil ahkâmı, kendisine kabili tatbik oldukca ve bu ahkâm zirdeki kararlarla tebeddül eylemedikçe, hava harbine tatbik olunur. Yaralıları, hastalara ve kazadan kurtulanlara ilişmemek ve kendilerini himaye etmek hakkındaki ahkâm, sıhhiyye hidematında bulananlara verilen teminat ve sıhhiyye alât ve levâzımı için tasrih edilen teminat, ve alâmeti farikasının istimaline müteallik ahkâm ve mezkûr mukarreratnamelerin tatbik ve icrasına âit tedabir, bilhassa tatbik olunur.

2

Sıhhiyye tayyareleri, müstahtemin ve malzeme

2 — Tayyare hidematının sıhhiyye teşkilâtı sıhhiyye hidematına raptolunacaklardır.

3 — Bu sıfatla münhasıran yaralıların ve hastaların tahliyeleri ve sıhhiyye müstahtemin ve malzemesinin naklile muvazzaf bulundukca ve fotoğ-

raf âletleriyle mücehhez olmadıkca, sıhhiyye hizmetlerine âit olmak hay-siyetile muhasımlar tarafından tecavüze maruz kalmayacak ve yardım görevleridir.

4 — Bu tayyareleri askerî hiç bir maksatla kullanmamağı hükûmetler taahhüt ederler.

Sarih ve kati bir müsaade almadan, ateş hattı üzerinde ve esash müdavâtı tıbbiye [noktalarının ileri-sindeki mintakada ve umumiyet itibarile bütün düşman arazisinde veya düşman tarafından işgal olunmuş arazide uçmak memnudur.

5 — Sıhhiyye tayyarelerine karşı gösterilmesi icap eden himaye ve sıyanete, düşman aleyhinde harekât icra olunduğu takdirde devam olunmaz.

Hususatı âtiye, sıhhiyye tayyarelerine karşı iraesî icap eden himaye ve sıyaneti nezettirmez;

1) Tayyare müstahtemininin müsella olmaları ve müdafaai zatiyeleri yahut taşıdıkları yaralı ve hastaların müdafaaları için bu silâhları kullanmaları ;

2) Müsellah hasta bakıcıları bulunmadığından dolayı tayyarenin karada asker karakolları tarafından bekletilmesi ;

3) Tayyarenin içinde yaralıları ve hastalara âit olup henüz salâhiyetli makama teslim edilmemiş olan üstte taşınır silâhlar ve mühimmat bulunması.

6 — Sıhhiyye tayyareleri, yani beyaza boyanacak ve pek belli bir noktalarında zirdeki 12 inci maddede zikredilen alâmeti milli işaretlerinin yanında taşıyacak olan tayyareler, taarruzdan masun kalacak ve munhasıran yaralılarla hastaların tahliyelerile ve sıhhiyye müstahtemin ve levâzımının nakillerile meşgul bulundukça zaptedilemeyeceklerdir.

Bitaraf bir tayyare sahasına inmeleri noktasından, sıhhiyye tayyareleri harp tayyareleri gibi muamele göremezler.

İşbu maddenin ilk iki fıkrası, 1929 Cenevre mukarreratnamesinin 10 uncu ve 11 inci maddelerinde zikredilen şartlar dahilinde, muharip veya bitaraflara âit imdat cemiyetleri tarafından ihzar ve teçhiz edilmiş sıhhiyye tayyarelerine de tatbik olunur.

7 — Bütün sıhhiyye tayyareleri üzerinde muhariplerin kontrol ve ziyaret hakları olacaktır. Onlara muavenette bulunmamağa, kendilerini gitmeğe veya yere inmeğe, tayin edecekleri bir istikamet takip etmeğe mecbur edebilecekleri gibi, vaziyetin ciddiyeti mahsusası bunu amir bulunuyorsa, bu tayyareleri salıvermemeğe de salâhiyetleri vardır.

Düşman arazisine veya düşman tarafından işgal edilmiş araziye inmeğe mecbur kılınmak halinde veya bu inme keyfiyeti ezkaza vukubulursa, gerek yaralı ve hastalar ve gerek

tayyarenin müstahtemin ve levazımı işbu mukarreratname mevadî ahkâmından müstefit olurlar.

8—Münhasıran yaralıların, hastaların ve kazazedelerin kaldırılmalarına, nakillerine mahsus ve sıhhi teşekkûlat ve tesisatta muvazzaf müstahtemin ile ordulara merbut rahipler, her türlü ahvalde himaye ve siyanet edileceklerdir.

9 — Yukarıdaki maddede gösterilen kimseler düşman eline düştükleri takdirde, harp esiri edilmezler ve tutulmazlar.

Avdetleri için bir yol açılır açılmaz ve icabatı askeriye keyfiyete müsaade eyler eylemez, aksi bir karar bulunmadığı takdirde ve işbu maddenin son fıkrasında mevcut kayıt haricinde mensup bulundukları düşman tarafına gönderilirler.

İadelerine kadar, muhasım tarafın nezaret ve idaresi altında vazifelerine devam ederler. Tercihan, mensup bulundukları düşmanın yaralı ve hastalarına bakmağa tahsis olunurlar.

Azimetlerinde, kendilerine âit bulunan eşya, âlat ve silâhları götürürler.

Şu kadar ki, telsiz telgraf pilotları, manevracıları ve operatörleri, muhasematın hitamına kadar ancak sıhhiyye hizmetlerinde istihdam olmaları şartile iade olunacaklardır.

10 — Kendi ellerinde bulundukları müddetçe muhasımlar bu müstahtemine kendi ordularında malik ol-

dukları salâhiyetin, muamelenin meskenin, tahsisat, ve maaşın aynı vereceklerdir.

Muhasımın başından itibaren, bu muhtelif müstahdeminin rütbeleri arasındaki tevafuklar üzerinde mutabık kalacaklardır.

11 — Muhasım tarafın eline düşükleri takdirde, sıhiyye Tayyareleri malzemesine muhafazada devam ederler. Zaptedilmez ve bozulmazlar.

Bu Tayyarelerin iadesi, sıhiyye Tayyarelerinin iadesi için kabul edilen şerait dahilinde ve kabil olduğu derecede aynı zamanda yapılır.

Salâhiyettar makamı askeri, yaralı ve hastaların ihtiyacı için onların levazımı sıhiyelerini musadere etmeğe mezundur. Kabul edilen bu musadere hakkı, ancak zaptedilmiş düşman Sıhiyye tayyarelerindeki yaralı ve hastaların vaziyetleri temin edildikten sonra istimal edilecektir.

İade, memurini sıhiyyenin iadesi için kabul edilen tarzlar dahilinde ve imkân derecesinde aynı zamanda icra edilir.

3

Alâmeti farıkaya dair

12 — 1920 cenevre mukarreratnamesinin müstahdemler ile beraber tabi oldukları 19 ilâ 24 üncü maddelerinde (1907 Lâhey mukarreratname-

sinin 6 ve 21 inci maddeleri) mevcut umumî ahkâmından başka sıhiyye tayyarelerinin beyaza boyanmaları ve kendi milli renklerinin yanında, cephesinin altına ve üstüne, 1929 mukarreratnamesinin 19 uncu maddesinde mezkûr alâmeti farıkayı koymaları lâzımdır.

Mukarreratnamenin tatbiki

13 — 1:29 Mukarreratnamesinin 25 ilâ 27 inci maddelerindeki (Laheyin 19 ve 20 inci maddeleri) ahkâmı umumiye, işbu mukarreratname zeylinde de tatbik edilir.

14 — Teskere modelleri ve bunların talik tarzları hakkında âkit devletler bir nizamname ile sabit bir şekil te-pit edeceklerdir.

15 — Yine bir nizamname vasıtasile, bazı inme mahallerinin bitaraf kılınmalarını kat'i karara almakta âkit devletler serbestirler.

Ahkâmı intihaiye

16 — Sui istimal ve kanun hilâfi ef'alın meni hakkındaki 1929 mukarreratnamesi ahkâmı, (28 ilâ 30 uncu maddeler ve Lâhey mukarreratnamesinin 21 inci maddesi) işbu mukarreratnamede de tatbik olunur.

Milli kanunlar sıhiyye tayyarelerinin taaruzdan masuniyetini temine kâfi bulunmayorlarsa, itmam ve ikmâl edilirler.

Cemiyeti akvama dahil bulunan hukûmetler, ihtilâf çıkan noktaları Beynelmilel daimî adalet divanına arzedebilirler ve bu divanın ittihaz edeceği kararlar kendi arazileri dahilinde muta olur.

17 — İşbu mukarreratnamenin tastikind, mevkii icraya girmesinde ve mevkii icradan çıkarılmasında, 1929

mukarreratnamesinin 32,33,35,36,37,38 ve 39 uncu maddeleri mucibince amel olunur.

19 — Yaralı ve hastalara imdat ulaştırmak üzere âkit devletlerin arazisinden serian geçebilmeleri için sıhiyye tayyarelerine hali sulhta aramî teshilât gösterilecektir.

Ayağını
yorganına göre
uzat

Tayyarelerin attıkları mevaddı kimyeviye karşı şehirlerin müdafası

Kimyevî harp ahvaline karşı tedafî tedabir ittihazı meselesi, bu mücadelede kullanılan tetbirler sebeble, kat'î şeklini en az almış bulunan meselelerden biridir.

Halk merkezlerini mevadî kimyeviye atarak icra edilecek bir hücumla karşı müdafa meselesi gayetle karışık ve lâıykile tarif edilmemiş bir meseledir. Emperyaeist harp bu hususta hiç bir tecrübe bırakmamıştır. Mamefih, müstakbel harpte düşmanın gerisine, hatta çok gerilerine tayyarelerden gaz atarak yapılacak hücumların her halde bir mevkîi bulunacaktır. Eğer 6 veya 7 sene evvel 1 yahut 1 buçuk ton yük taşıyabilecek bombardıman Tayyareleri devletlerin tayyare filorında mahdud ve ancak birer tecrübe ve nümune mahiyetinde idilerse, eylevm adetleri bir kaç defa ona bağıdır ve bunlar her havai filonun tabii teşekkülüne dahildirler. Keşif Tayyarelerindeki yük taşımak kabiliyeti fasılasız surette artmakta ve şimdiden 400 ilâ 500 kiloyu bulmaktadır.

Tayyarelerin fiil sahaları ve sū-

ratleri artmaktadır, nişan aletleri gayetle tekemmül etmiştir, kimyevî mevadî muhtevi olan muhtelif çapta hava bombalarının imali pek ziyade terakki etmiş ve zehirli mevadî ihtiva eden mayileri saçmak usulleri pek ziyade tekemmül eylemiştir.

Beynelmîlel bütün mukavelelere rağmen, bütün ecnebi ordularında kimyevî harbin sūr'atle inkişaf ettirilmesine citti surette iştiğal edilmektedir.

Mahsulâtı kimyeviye sanayiindeki seri terakki, harbin idaresinde mamulâtı kimyeviye'nin mebzulen istimali için lâzım bulunan malzemeyi yaratmaktadır.

Bu son senelerde İngilterede, Cemahiri müttefikada, Lehistanda, Japonyada ilk yapılan manevralar, tayyare, hücumlarının, bunlara karşı faal bir tertibat mevcut bulunsa bile muayyen gayeye erişebildiklerini kat'î bir surette göstermektedir.

Bu sebeple, müstakbeldeki bir harpte nüfus kütlelerinin kimyevî maddeler kullanılan tayyare hücumla-

rına maruz kalacakları hesap edilmelidir.

Bu hücumlar, infilâkî maddeler, yangın çıkaran ve zehirleyici maddeler kullanmak suretile icra edilecektir.

Şehirlerin bugünkü vaziyetlerinde, gazlarla hücumla karşı sivil ehlinin müdafaası halli en müşkül meselelerden birini meydana koymaktadır.

Mamulâtı kimyeviye yardımıyla hücumlar icrasını meneden beynelmilel mukaveleler elyevm mevcuttur, fakat bunların hakiki hiç bir manaları yoktur, çünkü harbin ilk gününde ihlâl edilecekleri muhtemeldir.

Beynelmilel Salibi ahmer 1929 Kânunusani 1929 tarihli Beynelmilel bülteninde, kimyevî harp tehlikelerine karşı sivil halkı muhafaza eksperleri komisyonunu ikinci defa olarak içtima davet ederken, ezan cümle demektedir ki: « Her türlü kimyeyi harp şekillerinin istimalini reddeden Cenevre protokolu bu hususta bütün cihan huzurunda bir mecburiyeti tamime tahmil eylemekte, keyfiyeti tasdik hususunda bazı devletlerin gösterdikleri-betaatin tevlit ettiği ahval ve mukarreratın imkânı ihlâli sebeplerinden dolayı bu protokola pek fazla bel bağlamamağı zaruri kılmaktadır.»

Sivil ahalinin kimyevî mevat ile hücumla maruz kalmaları meselesi o kadar bugünkü meselelerdendir ki, milletler, hava harplerindeki kimyevî hücumlara karşı sivil ahalinin müdafaasını tesis için, beynelmilel salibi

ahmerin himayesi altında muhtelit komisyonlar teşkil etmektedirler.

Bir çok memleketlerde teşekkül etmiş bulunan muhtelit komisyonlar yerine kaim olmak üzere Soviyet Rusyasında teşkil olunan Ossoaviachima uzun zamandan beri ifayı vazife etmektedir.

Kendisine karşı müdafa çok müşkül olmak haysiyetile, kimyevî silâh çok müessirdir. Elyevm Avrupa şehirleri ve bu meyanda Rusyanın şehirleri Almanların 1915 te ilk defa olarak büyük çapta gaz kullandıkları ve muhafaza vesaitine malik bulunmayan İngiliz ve Fransız kuvvetlerine çok ağır darbeler indirdikleri esnada itilâf Devletlerinin vaziyetinden de beter bir haldedir.

Muhtelif unsurlardan, yaşını başını almış kimselerden, gençlerden, sağlamlardan ve hastalardan mürekkep olan sivil ahalinin mevadı kimyeviye karşı müdafaası, disiplinli, yekşekil ve yeknasak bir orduda mevadı kimyeviye karşı tahaffuz teşkilâtı vücade getirmekten gerek kemiyet ve gerek keyfiyet itibarile daha karışıktır.

Ahalinin kimyevî mevada karşı tahaffuz teşkilâtı başlıca zirdeki unsurlardan tereküp eder.

1 Maske taşımağa Muktedir kimselerin himayeleri

Esas maddeler, himaye edici mas-

ke ve elbiselerdir. Bu ikinci vasıta saileri itibarile yperite nev'i sularla temas halinde bulunabilecek kimseler içindir.

Maskeler ucuz olmalı, muhafaza evsafı itibarile son terakkileri camı bulunmalı ve teneffüsün tabii bir şekilde cereyanına kabil olduğu kadar zarar ve müşkülât iras etmemelidir. Bu son nokta pek ziyade haizi ehemmiyettir, çünkü zehirli muntakada ikamet müddeti pek uzun olabilir.

Bu meselenin harp esnasında tamamen halli Leningrat, Kief, Odessa, hatta Smolenk, Moskova ve Harkof gibi kalabalık merkezlerin ve hudut muntakasındaki köylerin çocuk olmayan ahalisi için on milyonlarca maske icap ettirir. Bu derecede ihtiyat maskelerinin de istenilen zaman içinde vücade getirilmesi çok müşkül olduğu için, sulh zamanında halka bunları kullanmağı öğretmek ve bununla ünsiyet ettirmek için kâfi derecede maskeye malik olmak ve harp zamanında lazım olan maske miktarını vücade getirmeğe kadir bir sanayi teşkilâtına malik bulunmak icap eder.

Sivil ahalinin ihtiyaçlarına tekâbülden maskeler Ossoaviachima tarafından imal edilerek takriben beş ruble mukabilinde satılmaktadır.

Hastaların veya sinleri sebe- bile bir maske taşımağa kadir olmayan kimselerin himayeleri

Maske taşımağa muktedir bulunmayan kimseler için melceler lâzımdır ve bu melceler aynı zamanda da başka hücum hallerinde diğer halk sınıflarına da melce hizmetini görebileceklerdir.

Bu melceler büyük bir miktarda halkı barındırmak üzere teşkil olunmuş bulundukları takdirde sade gazlere ve bombaların tesirlerine karşı değil doğrudan doğruya incek bombalara karşı da mahfuz bir tarzda vücade getirilmelidirler.

Bu tarz teşkilâtın iktiza ettireceği azim masarif hasebile, bu melceler ancak pek mühim merkezlerde teşkil olunabilirler.

Halk kütlelerinin müdafaası için mahzenler ve bodrumlar ihzar etmek, apartmanları tamamile mesdud bir hale getirmek, mahzenlerde kimyevi hücumlara karşı tahaffuz imkânları vücade getirmek, ve fevkalâde vesaite hacet kalmadan buralara hava getirmek ve buraların havasını değiştirmek lâzımdır. Ahalinin ve bu işle alakadar teşkilâtın müşterek çalışmaları sayesinde bu keyfiyet intizam ve sistem dahilinde kuvveden file çıkarılabilir.

3

Sokakların, mü esse selerin, Apartmanların, eşyanın, suyun, ilk dezenfek- siyonu

Bu mesele halli en müşkül olanıdır, çünkü bu sahada hiç bir tecrübe yoktur. Yperit nev'i gazlarla mülevves olmuş asrı bir şehrin temizlenmesi gayetle müşkül olur. Duvarların yanları, boşluklar, çukurlar, ocaklar, sokak kaldırımları arasındaki boş yerler zehri kaptıktan sonra hava-şeraitine göre bir kaç saat hatta bir kaç gün faaliyete geçebilecek derecede zehir muhafaza eden tehlike merkezleri olurlar.

Halk merkezlerinin zehirden azamî derecede müşkâfane bir surette tathiri meselesi bunun için bilhassa haizi ehemmiyettir.

Sokakları kaldırımlârken, inşaat malzemesini seçerken ve ilh, mahali inşaat daireleri harp zamanının bu zaruretlerini düşünmekle mükelleftirler. Bu, kimyevî taarruzlarâ karşı müdafaa şeraiti sulh zamanındaki şeraiti umumiyyeye büyük bir nisbette tetabuk eylediği için kolaylaşmaktadır.

Malzeme, zehirleme maddelerinin evsafı, usuller, tathir amelesine giydirilecek tahaffuz elbisesi ve tathir kuvvetleri tertibi noktalarından tathir

meseleri inceden inceye tetkik olunmalıdır. Muhtelif makamların mecburiyetleri tespit edilmeli ve ahaliye vazih ve tam talimat verilmelidir.

4

Ahalinin talimi

Kimyevî silâhın mümeyyiz sıfatı maneviyat üzerinde tesir icra etmek ve panik hasıl edebilmektir. Bu unsurla mücadelede başlıca tedbir ve kuvvet, halkca kimyevî hücum vasıtalarına vukufa müstenit olan demirden bir inzibat tesisidir.

Havfu dehşet hissini yayanlarla ve hakikaten mevcut olan tehlikeyi abes bir tarzda izam edenlerle en kat'i bir şekilde mücadele etmelidir. Mamafih tehlikenin ehemmiyeti hakikeyesini de istigar etmemeli, lâkin mevadî kimyeviyeden tahaffuz hakkında müessir bir teşkilât vücade getirmenin çarelerini bulmalıdır.

Bu muhtelif vezâifi ifa için, Ossoaviachima bir çok broşürler dağıtmış ve mıntaka mıntaka ayırdığı ahaliye kimya meselelerine karşı mevcut bulunan cehli yoketmek için büyük bir cidale girişmiştir.

5

Umumî mücadele teşkilâtı

Zehirle telvis edilmiş mıntakalar-

daki halkın bir kısmının esnayı harpte tahliyesine mahsus plân ve teşkilât vücade getirilmesi, muhtelif işlerde kullanılacak kimseler yetiştirilmesi, milis kuvvetlerinin ve hele tanzifat yapanların talimleri, su idareleri, elektrik istasyonları ve saire gibi müşterek tesisatın ve her türlü kanalizasyonların teşkili gibi hususat umumî mücadele teşkilatına dahildir.

Bütün bu tedabirin hava hücumlarından tahaffuz teşkilâtının heyeti umumiyesi dahilinde bulunması tabiidir.

Zikredilen tekml bu tedabirin itti hazı takdirinde, kimyevî mevat vasıtasile yapılan hücumlar ne derecede kudretli olursa olsun tesirâtı gayetle tahfif edilmiş demektir.

(İşbu makale M. Za Fieehmanın tarafından yazılıp Moskovada münteşir « İsviestias » da neşredilmiş ve bu tercüme Fransızçaya tercümesinden yapılmıştır.)

Kimyevî harbe âit Rus Sovyet neşriyatı

Bu meyanda Azerbaycan Hilâli ahmerinin Ruscadan tercüme bir hayli neşriyatı vardır.

(Hava ve kimya hücumlarında zarardide olanlara ilk yardım) 1924 de Bakûda basılmış

(Gazlardan müdafaa olunmak) 1927 de Bakûda basılmış, resimli

(Kimya halk tasarrufatında ve müdafaa işlerinde (1927) de Bakuda basılmış)

Gaz tehlikesi ve ondan nice korunmak (1927) te Bakuda basılmış)

Bu son zamanlarda doktor B. Léonardoff (sivil halk için harp tayyareciliğinin ve kimyanın tehlikeleri nedir ve bundan nasıl tahaffuz olunur?) unvanlı bir broşür çıkarmış ve Rus Sovyetlerinin umumî sıhhat işleri halk komiseri M. N. Semachko buna bir mukaddeme yazmıştır. Bu broşürde zehirleyici ve nefes boğucu gazların kullanılmasını beynelmilel muahedelerin mennetmelerine rağmen, gelecek harplerde bu nevi gazların kullanılacakları pek mahsus bulunduğu cihetle müstakbel harplerde havadan kimyevî hücumların oynayacakları rol anlatılmakta, fakat aynı zamanda da hava tehlikesine karşı sivil ahalinin müdafiası için çok faideli bir himaye programı çizilmektedir.

Eser zirdeki bahisleri muhtevidir:

1 — Müstakbel harbi nasıl tasavvur olunabilir ve bundan evvelki harplerden hangi hususlarda ayrılmaktadır ?

2 — Harp hücumlarında kullanılan anasırı semmiye hangileridir ?

3 — Harp esnasında mevad semmiye nasıl ve nasıl bir gaye için kullanılır ?

4 — Düşman ordusu tarafından mevad semmiye kullanıldığına göre

sivil ahali ne gibi ahvale maruz kalacağı hesap etmelidir ?

5 — Harpte kullanılan mevad semmiyeye karşı ne gibi müdafaa tedbirleri vardır?

6 — Havadan kimyevî mevât yağdırılırken ilk imdatlar nasıl icra olunabilir ?

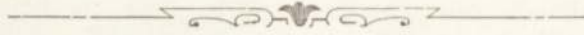
7 — Harp esnasında kimyevî

tehlikeye karşı sivil ahalinin himayesi nasıl icra olunabilir ?

8 — Havadan mevad kimyeviye atmakla yapılmış bir hücumun neticeleri tamamen nasıl izale edilebilir ?

9 — Harp kimyası ve sulh zamanı.

10 — Harp kimyasile sulh zamanındaki kimyevî sanayi arasındaki münasebat.

Damla damla
göl olur

Mısır'da uyuşturucu ilâçlarla -zehirlenme iptilasının korkunç hali

(“Uyuşturucu eczalar merkez tahkikat,, Bürosunun lûtuflukâr müsaadelerile naklounmuştur.)

Tahkikat bürosu Mısır'da kendi kendini uyuşturucu ilâçlarla zehirlenme iptilâsı ile malul olanların miktarını söylemek iddiasında değildir. Böyle olmakla beraber tahkikat bürosu bu mes'eleye ait tahminlerin esasına müteallik rakamları elde etmeğe muvaffak olmuştur. Buna dair bir fikir edinmek isteyenler bu esaslara muraat edebilirler. Hapisaneler idaresi tarafından toplanan bu rakamlar sarîh resmî vesikayı teşkil etmektedir. 30 Kânunuevvel tarihinde devlet hapisaneleri 24192 mahpusu ihtiva etmekte idi ki bunlardan 7130 kişi uyuşturucu eczalar kanununa tevfikân yani 5317 kişisi uyuşturucu ecza taşıdığından ve 1813 kişi de uyuşturucu ecza kaçaklığı ettiklerinden dolayı mahkûm edilmişlerdi. Hapisaneler idaresinin bildirdiğine göre kaçakçıların kısmı azamı bizzat bu eczaları kullanmaktadırlar. Şu hale göre 24000 mevkuttan en aşağı bir hesap ile kendi kendini zehirlenme illetine püptelâ “6000,, malul buluyoruz ki bunu başka bir su-

retle ifade etmek lâzımgelirse mevkulların dörtte biri bu illetle malul demektir. Müspet olan hadise işte budur. Halbuki hapsedilmiş olan bu malullere nazaran serbet gezen daha ne kadar malul vardır. Yahut başka bir tabirle uyuşturucu zehirli ecza taşıdığından dolayı tevkif ve hapsedilmesi için kasaba'da köy'de yaşayan ve uyuşturucu zehirli ecza kullanmağa müptelâ olanlar ne gibi takibata maruzdur. Bu takibat denebilir ki hiç mesabesindedir. Eğer hapsedilen böyle bir malule mukabil hariçte ancak on zehirlenme malulü olduğu ve Mısır kıtasının her tarafında dahi bu nisbetin müsavi bulunduğu farz edilirse on dört milyon nüfusu olan bu memlekette uyuşturucu ecza kullananların miktarı 60.000 kişiye balığ olur. Eğer hapsedilen böyle bir malule mukabil hariçte 100 malul olduğu farzedilecek olursa bu hesap 14 milyon nüfusu olan bu memlekette uyuşturucu ilâç kullananların adedi yarım milyonu bulur. Bu rakamın hakikate çok yakın

olduğuna inanmak için her şey mevcuttur.

1930 senesi Mayısında Miniye, eyaleti Valisi Sait Ezabi Bey tarafından başlı başına bir tahmin daha yapılmıştır. Sait Ezabi Bey vilâyetin 84.443 nüfusu olan beş kasabasını kendi tahminine esas olarak almış, uyuşturucu ecza kanununa göre tevkif olunanların bu beş şehirde hakiki adedini bulup çıkarmış, sonra geride kalan malullerin de hesabına başhıyarak malullerin 3692 kişi yani nüfusun yüzde dördü olduğunu tahmin eylemiştir. Eğer bu miktar hakiki bir miktar ise 14 milyon nüfusu olan bu memlekette kendi kendini uyuşturucu ilâçlarla zehirleme illetine müptelâ olanların miktarı takribi bir surette 560.000 kişiye yaklaşmış olur. Son zamanlardır Şarkıye vilâyetine nakledilen bu zat bu tahmin işini daha geniş bir mikyasta bir daha tatbik etmiştir.

Sait Ezabi Bey 194 535 nüfusu olan yirmi iki büyük köy ve kasabayı ele almış ve bu sefer 3 025 i esrar ve 4 075 i de heroin müptelâsı olmak üzere 7 100 yani vilâyet umum nüfusunun yüzde 3,7 si kendi kendini uyuşturucu ilâçlarla zehirleme illeti ile malul olduğunu meydana çıkarmıştır.

Bu iki vilâyet için verilmiş olan bu rakamlar hakikate yakın ise kendini zehirleme illetinin son haddine vardığı Kahire ve İskenderiye gibi büyük şehirler de dahil olmak üzere bütün memleket için bu nispetin aynı

kiymeti haiz olmamasına sebep yoktur. Bu yazdıklarımızdan çıkan netice 14 milyon nüfusun yüzde 3/8 i yani 560 000 den ibaret mühim bir kısmının uyuşturucu ecza kullanmakta olmasıdır. Bu tarzda yapılan hesap ile elde edilen miktar hapishane vesikalarına göre yapılan tahmin ile elde edilmiş olan 60 000 miktarını tecavüz etmektedir. Maamafî bu yarım milyon halkın tamamen heroin kullandığı iddia olunamaz. Fakat büyük bir kısmının heroin kullandığı, mütebaki kalanların da esrar içtikleri muhtemeldir.

Uyuşturucu eczalar için bir günde ne kadar para sarfedildiğini tayin etmekte güç bir şeydir. Maamafî esrar kullanan bir adamın günde vasatı olarak beş kuruş sarfettiği tahmin olunabilir. Eğer memlekette esrar kullanan 250 000 kişiden ibaret ise bir günde bunların kendilerini uyuşturmaya malzemeleri için 12 500 ve senede 4 562 500 Mısır lirası (yani 50 18 000 Türklirası) sarfettikleri anlaşılır.

Heroin kullananlara gelince bunlar da adam başına günde 5-20 kuruş sarfederler ki bunun da vasatı 12 kuruş eder. Biz bu vasatı miktarı on kuruş olarak kabul edelim. Eğer 250 000 kişi heroin kullanıyorsa bunların bir günde masrafı 25 000 ve bir senedeki masrafları da (9 125 000) Mısır lirası (yani 100, 375, 000 Türk lirası) eder. Uyuşturucu ilâçlar için şu suretle bir senelik masraf 13 500 000 Mısır lirasına (yani 148 500 000 Türklirasına) baliğ olur.

Bir defa daha tekrar edelim ki kaydedilen bu rakamlar kat'i bir mahiyeti haiz değildir. Yukarda zikredilen tahmin neticesi tekrar tekrar taksim edilmiş olsa bile uyuşturucu ilâçlar için sarfedilen bu müthiş yekûnu ancak üç milyon daha az tahmin etmek mümkün olabilir.

Uyuşturucu ilâçların memnu olan ticaretini icra ettiklerinden dolayı 1929 senesi teşrinisani nihayetine kadar tevkif edilenler 1614 kişiden ibarettir.

1 Kânunuevvel - 1929 da mevkuf kaçakçılar 1624

Uyuşturucu zehirli ecza kullananlar 4677

Aynı cürümden dolayı mevkuf 829 kişiden mahkûm olması muhtemel olanlar. 600

6901

Ya'ni uyuşturucu eczalar için hapsedilen eşhasın mikdarı yedi bine balığ olmaktadırki bu mikdar bütün memlemede hapsediilmiş olan 24 000 mevkufun yüzde otuzunu teşkil etmektedir.

Hazirau ayı içinde verilen raporda bu mikdar yüzde 25 olmak üzere gösterilmiş olduğundan bu büyük bir tezayüt demektir. O zamandanberi hapsedilen kaçakçıların adedi iki misline balığ olduğu gibi uyuşturucu ecza kullanmak illeti ile malul olanların adndi dahi kendilerine daha 1100 kişi iltihak ederek tezayüde doğru gitmiştir.

Bu yazıyı ve geçen sayımızda beyaz tehlike namı altındaki makaleyi okuyucularımızdan ibret gözlerle tekrar tekrar okumalarını ehemmiyetle rica edeceğiz.

Afyon, esrar, morfin, koka-yin, eter, heroin, ilh... gibi uyuşturucu ve keyif verici ilâçların dünyanın hemen her tarafına nekadardalığın bir şekilde yayıldığını görüyor ve bundan citten tevchhuş ediyoruz. Mısır gibi zengin bir memleket ahalisinin hemen hemen yüzde dördünün bu illetle malul olduğunu şu yukardaki tetkik neticesinde görüyor ve anlıyoruz. Bunun Mısır iktisadiyatı üzerindeki tesiri tehlikenin kendisi kadar müthiş. Mısır bu tehlikeden dolayı meşhuruâlem olan zenginliğini kaybediyor.

Mısır ahalisinin bu mükeyyefat için sarfettiği paranın mikdarı aşağı yukarı koca Türk Cümhuriyetinin bir senelik bütçesinin dörtte üçüne yakındır. Bu rakkamın dehşeti önünde titremiyecek bir vicdan tasavvur olunabilir mi ?

Cihanda şikâyet edilen iktisat buhranı avamili arasında

unutmayalımki bu mükeyyefatın nesil öldüren bu tehlikenin büyük bir rolü vardır. Bu tehlike maalesef memleketimize de girmiş ve yayılmağa başlamıştır. Aile hayatlarımızın geçimsizliklerinde, gözümüze yabancı gelen şekliklerinde, lâubaliliklerinde, cinayetlerde, kazalarda, hususile otomobil kazalarında bu mükeyyefatın yüzde altmış rolü olduğunu kabul etmeli ve ona göre telbir almalıyız. - İstanbulda kokayın ve beroin gibi uyuşturucu zehirlere sarf edilen paranın müthiş bir yekûna baliğ olduğu kolay bir tetkikle anlaşılır. Her ne kadar bu illete müptelâ olanları kurtarmak kabîl değilsede hiç olmazsa gençliğimizi koruyalım.

Türklüğe layık olduğu yüksek bir mevki' mukadderdir. Dört beş yüz milyonluk hur, esir bir insan kütlesi gözleini bize çevirmiş, bizden ve terakkiyatımızdan örnek almak istiyor.

Eger neslimiz bu mükeyyefatla, bu öldürücü zehirlerle kendini malûl edecek olursa inanalımki bize mükadder olan bu yüksek medeniyet cihanında uh-

demize düşen mevkiî hakkile tutamayız ve büyük rolü ifa edemeyiz. Bu tehlikenin önüne geçmek için lâzımsa hiç bir cebrü şiddetten çekinmiyelim ve evlatlarımızı bundan koruyalım. Ve hiçbir zaman unutmayalımki birçok mütereddi kimseler veya yabancı unsurlar bir taraftan ueslimizi zehirlemekle zengin oluyorlar ve diğer taraftan da bizi çürütüyorlar.

*
**

Gazetelerde Kokayın ve Morfin gibi uyuşturucu ilâçları Eczanelerden alanlara bir takyidat konulduğunu şükranla okuduk. Bu bir tedbiri maniadır. Yalnız bu gibi mevat satıcıları, Eczanelerden ziyade kaçakçılardır. Neslimizi kurutmağı ve bu yüzden de keselerini doldurmağı kendine iş edinenler bu gün adeta beynelmilel bir şebeke ve çete haline gelmiştir. Asıl önüne geçilecek mesele kanunlarımıza ilave edilecek şiddetli hükümlerle bu nameşru ticaret ve mesleği kendilerine iş edinmiş olanların hudut haricine atılmalarını ve bir daha bu topraklara ayak basmamalarını te'min etmektir. Temenni ederiz ki şükranla kaydettiğimiz tedabiri mania bu suretle tamamlansın ve neslimiz zindesisini kaybetmekten, kavrulmaktan, kurumaktan kurtulsun.

Münevverlerimize ve mütekaitlerimize

Fırsat düştükçe memleketimiz halkının nekadar bilgiye ihtiyacı olduğundan ve bunun ne suretle ameli bir tarzda yapılabileceğinden bahsetmiştik.

Bu gün yine aynı mevzua dönüyoruz. Son sayımızda (Muvaffakiyetin sırrı) namı altında okuyucularımıza taktim ettiğim bir yazımda memleketimiz içinde daha kovuklar da, hayvanlar arasında yaşayan insanlardan bahsetmiştim. Görüyoruzki, memleketimizin üstünde yaşayan insan sermayesi arasında mevkî, düşünce, terbiye, telakki itibarile mevcut büyük tefavütün terakki hamlemizde bir engel teşkil ettiğini vakayi bize daima ispat ediyor. Bir memlekette siyasi birlik kadar içtimai bir birlik te lâzımdır. Ve içtimai birliksizliğin siyasi birliği kökleştirmeyeceğini, canlandıramıyacağımı, memleketin nefine hadim kılacak surette kuvvetlendiremeyeceğini bilmem tekrara lüzum varmı ?

Ecdadımızın bize miras bıraktığı bu muvazenesizliği, bu aykırılığı biz de evlatlarımıza, torunlarımıza bırakamayız. Askerlikte iyi terbiye görmüş, yetiştirilmiş, teçhiz edilmiş bir neferin n sıl bir kıymeti maddiye ve maneviyesi varsa içtimai hayatımızda da insanca yaşamağı, insanca çalışmağı bilen her

herhangi bir vatan evlâdının o derece maddi ve manevî bir kıymeti vardır.

Ecdadımızın hatalarını üstlerini örten mezar taşlarına bağarmakla elimize hiçbir şey geçmez. Yapacağımız iş her ne pahasına olursa olsun bir an evvel her türlü meşru vasıtalarla, bilgilerle hatta fedakârlıklarla önümüze bir heyulâ gibi dıkilen, azmimize engel olan bu mevcut münasebetsizliği, muvazenesizliği, aykırılığı ortadan kaldırmaktır.

Hilâliahmer ve Salibiahmer Cemiyetleri umumî programlarının sulh zamanına ait olan kısmında her türlü afattan mutazarrır olanların tehvini hallerine koşmak bahsi vardır. Bizim bu yazımızda bahis ve işaret ettiğimiz muvazenesizlik afetlerin en müthiş ve en zararlı olanlarından biridir. Her ne kadar millet mektepleri, Türk ocakları bilgi yurtları gibi teşkilât ile milleti okumağa, bilmediklerini öğretmeğe celtü gayret ediliyor isede bunun şifa ve rehabahş tesirâtı ancak bulunduğu muhitlerde semerdar olabiliyor. Kovuk içinde yaşayan, hayvanlarla ünsiyet peyda eden bir fert o teşkilâtı, o tesisi kendine yabancı telâkki ediyor ve oralara girmiyor kocunuyor. Yapılacak iş; başımızın üstünde gezdirdiğimiz

mur ve medeniyet ışığını bu muhitlere kadar da sokmaktır.

Her ne sebepten olursa olsun bize gelmiyen veya gelemiyenin ayağına biz gitmeli ve bunu kendimize iş edinmeliyiz. Biz Anglo Sakson'lar gibi kazandığımızdan büyük bir kısmını umuri hayriyeye ve insaniyeye verecek kadar zengin değiliz.

Yalnız biz o milletlerin maddi yardımlarına bedel, yine milletimiz umuru na sarfedilmek üzere bezledecek insani ve manevi gayretlerimiz vardır. Her münevver aile bu vazifeyi duymalı ve kendine iş edinmeli ve böylelikle resmi teşkilâtımızın yapamadığı ve erişemediği yerlere yardım elini, nur ve medeniyet ışığını sokmalı ve yüz binlerce sefil bir beşer yığını insanlığa yaklaştıracak, memlekete faidesi olacak hale sokmalı. Bir vakitler Aydın Mbe'usu muhterem doktor Reşit Galid Beyefendi ile birkaç muhterem ve gayyur

doktor arkadaşları köylere sokularak bunların iptidai hayat şeraitine kadar eğilerek onları kendi seviyelerine yükseltmeğe ve böylelikle mekteplerin veya diğer müessesatın yapamadıkları hidematı büyük bir feragati nefis ile yapmağa başlamışlardı. Devam edemeyen bu teşebbüsün daha büyük bir mikyasta vatanın ihtiyacı olan köşelerinde tatbiki nekadar faidelidir. Kahve köşelerinde oturup dedi kodu ile ömürlerini yıpratan birçok adamlarımız vardır. Bunlar aldıkları tekaüdiyelerle hallerinden memnun değiller; herhalde bu zevat böyle bir teşebbüse girişseler bir kaç ay sıkıttıdan sonra yavaş yavaş bulundukları muhitlerde yıldız gibi parlarlar hem kendilerini kısmen sefaletten kurtarırlar ve hemde memlekete büyük bir hizmet etmiş olurlar.

Bu fikri gelecek nüshalarımızda tevsia çalışacağız.

Fazlı

İstanbulun en ciddi mecmualarından

“Muhit,”

Refikimizin faydalı yazılarını ehemmiyetle Okuyunuz

Para toplamak usulü

Muharriri: M. F. C. Davies İngiliz salibi

ahmeri kâtibi

Ver La Sante mecmuasından:

Müsalemete matuf olan işlerini görebilmek için, millî Salibi Ahmer Cemiyetleri yalnız şimdiye kadar haklarında gösterilen asarı muhabbeti muhafaza veya bunları tezyide sai olmakla kalmıyarak, yapacakları şuurlu propagandalarla da - her faaliyeti akamete uğratan yoksuzluğu - bir bütçe sahibi olmağa ve bu bütçeyi mütevazın tutamağa gayret etmelidirler. Bu vadede uzun uzadıya tetkikatta bulunmuş olan Mr. Davies bize burada mevzuu-bahis meselenin sureti halli hakkında ki noktai nazarını izah etmektedir.

* *

Müessesatı hayriyenin bütçelerini beslemek üzere para toplamının en muvafık şeklinin tayini öyle bir meseledir ki bunu müessesattan herbirinin maksadı mahsus, tessüsünü nazarı dikkate alarak tetkik eylemek icap eder. Bu son senelerde para toplamak için yeni bir usul takip edilmekte olduğu görüldü; bu suretle halk paranın nereye sarfolunacağından ziyade para talebinin şekline alâka gösteri-

yor. Harp senelerinin mübrem ihtiyaçları bizi her şekilde para istemeğe okadar alıştırmıştı ki, yoldan geçen birinin yanına sokulupta elindeki tepsiyi uzatan ve ya keseyi sallayan adeta otomatik bir surette iane alırdı. Paranın ne uğurda toplandığına, bazı hususî ahval müstesna olmak üzere, ehemmiyet verilmiyor, matbuatın şiddetli mücadelesi sayesinde müracaatlar lâkaydiye uğramıyor ve halk ta hakiki bir alâka uyandırıyordu.

Denilebilir ki, bu adetin devamı halkta iane vermek ve ne olduğuna neye yarayacağına bakmaksızın gelişî güzel teberruatta bulunmak hissini tenmiye etmiştir. Hiç şüphe yok ki hepimiz bir emri hayır için ve ya menfaati amme namına verilen ianelerin işin esası bilinerek ita olunmasının, yoksa anî bir teheyyücün tahtı tesirinde kalmarak ve yahut insanı izaç eden bir talepten kurtulmak için verilmiş olmamasını arzu ederiz.

Muavenetimizi tercihen hangi has-

taneye vermeliyiz? ve ne miktar vermeliyiz? paranın sureti sarfına ne dereceye kadar alâka gösterilmelidir? para cemi için tevessül edilecek usullerden evvel bu meselenin tetkiki icap eder. Fakat bir usulün teşrihi ekseriya bunun emri tatbikında küçük bir salâh husule getirmekten başka bir netice vermez. Maamafih, ben elyevm tatbik edilen usullerin, bunların ba'zısı rakadar mantıksız ve çığırından çıkmış gibi gözükülerse de, tamamen terkini teklif etmeyeceğim. Bizler için Salibi ahmerin bütûn menabi, ve varidatının, yaptığımız işleri etrafı ile bilen ve bize yardımın yalnız bir vazife değil bu işte kendisi için de şahsî bir menfaat mündemiç olduğun takdir eyleyen bir halktan istifade eylemekte olduğunu bilmek cidden haz âverdir. Maamafih, biz münhasıran ma'kul fikirlerin tahtı te'sirinde kalıpta, gayri şûuri hareket eden efrada müracaattan müstağni davranamayız. Sık sık iane derci ve para talei işleriyle meşgul olanların, tabiatı beşeri olduğu gibi tetkik etmeleri ve müstamel muhtelif usullerden istiane ile her tabakadan halkı muhtelif zamanlarda tahtı tesirde bırakmak yolunu bilmeleri lâzımdır. Fakat bu sahada en büyük tercübelerde bulunmuş olanlar bilirler ki, elde edilen en parlak neticeleri cemiyeti mütemeddeninin anı olarak gösterdiği semahete ve betbahtlara muavenette bulunmayı emreden fikri tesanüde medyundurlar. Halkın semahatine olan iman saikasile yeni yeni ve mukni

usullere müracaat ediyoruz, hatta bu usuller bazı kere te'sir yapmağa matuf el çabukluğu diye tavsif olunsu bile. Fakat teveccüh ve semahat kâfi değildir. Eğer her sene bize mühim miktarda para verilmiyorsa, bu, halkta bize karşı temayül olmamasından değil alâkadarların ya böyle bir harekette bulunmağa cesaret etmemelerinden, ya bunu düşünmemelerinden ve yahut bununla iştigal edecek keyfte olmamalarından ileri gelmektedir. Onlarda Salibi ahmerin işine yarayacak para vardır fakat bunu bir defa talep etmekle iş bitmez. Ya ta'biye usulünü değiştirmek yahut mürasip bir fırsat zuburunu beklemek lâzımdır. Mahirane bir usul ile halkın nazarı dikkatini celbetmek ve yahut onu başkalarının yaptığını gösterip, umumî bir harekete ittiba ettirerek para vermeğe sevkeylemek icap eder.

Bu kabil esbap ve avamili izahtan maksadım, münasip zamanı ve halkın mizaç ve keyfini kollanmak lüzumunu ve bu gün iş âleminde revaca olan «Rationalisation» ta'birinin bu gibi para derci hususunda cayi tatbik bulamayacağını tebarüz ettirmektir.

Vakti tayin ederek ve elimizdeki bütûn vesaiti kullanarak faaliyete geçtiğimiz zamanlarda emin olalım ki halkın semahat menbanı temamilen kurutmuş değiliz. Bu tetkikatı size arzettikten sonra tarafımdan yeni bir usulün kabulü ve ya eski bir usulün terki gibi bir teklife intizar etmezsiniz.

Ben mevcut usullerin ta'dil veya islâhını tetkikle meşgul olacağım. Bu usullerden bazılarının tekrar nazarı tetkikten geçirilmesi ve muayyen bir maksadın istilzamatına tevfik edilmesi mümkündür. Fakat şartı esası, Salibi ahmere teberrude bulunanların semahatini tahrik edecek hiç bir vasıtanın ihmal edilmemesidir. Nazariyat sahasında calibi dikkat gözüken bazı esasatı müdafaa etmekliğim imkâmı yoktur. Meselâ, iane dercinin daha muntazam ve daha mazbut bir şekilde tanzim edilmesini ihtiyari taahhüdâtın otomatik bir surette, adeta kazanç vergisinin tahsilini andıran şekillerde itası, ve yahut gayri muntazar hadiselerle karşı koymak vaziyetinde bulunuyoruz diye parayı bilâ vasıta rûsumun cibayefinde olduğu gibi sık sık ve kolayca tahsil etmek icap ettiğini, çünkü anı bir vak'anın yahut büyük bir felâketin vukuunu öğrenir öğrenmez halkın semahat damarları kabarak büyük mikyasta muavenette bulunur ve onun bu semahati başka surette temin edilemez yolundaki nazariyeyi müdafaa edecek değilim.

Hepimiz biliriz ki bir kısım halk iane talepleri haricinde muayyen bir tarzda teberrüatta bulunmağa mütemayıl gibi bütün umuru hayriye müesseseleri de muntazam şekilde aldıkları varidatı çoğaltmak için taraftar kaydetmek mecburiyetindedirler. Varidatın seviyesini müessir bir surette idameye hadim bir usul vardır: Bu

da, iane verenlere teberrülerini bankaları vasıtasile yapmalarını ve bu suretle gerek kendilerini zahmete sokmaktan gerek müesseseyi hususî bir takım masraflara girmekten ictinap etmeği telkîn eylemektir. Bu muhtelif usulleri bervechi ati telhis edebiliriz:

1 — Hususî eşhastan mektup vasıtasile ve yahut bir mülakat esnasında temin edilen mühim teberrüat ekseriya birbirleriyle tanışan adamlar arasında yapılan mülakattan sonra vaki olur. Bu işte muhaberenin de mühim bir rolü vardır. Fakat muteberrii iane vermeğe sevkeden amillerden en mühimi yüzyüze gelmektir. İlk sırada bir mevki verdiğim bu usul, bence' iyi tertip edilmiş bir müracaatın esasıdır. Eğer talep iyi bir şekilde yapılmış ve müracaat edilen şahısta teberrüde bulunmağa muvafakat etmiş olursa, bu vak'anın iane isteyen zat için, iki numaralı usulün lüzumu tatbikî lehinde kat'i bir bürhan teşkil edeceği şüphesizdir.

2 — Tamim suretile gönderilen mektuplar üzerine alınan tebarruat müttehidülmeal mektup dediğimiz vakit bundan ticarî mahiyette bir tamim manası anlamamalıyız. Bu kabil tamimlerin temin ettiği menfaat fevkalâde mahdud ve azdır. Bu usulü müessir, nafi bir tarzda tatbik için, 1 numarada gösterdiğimiz usulün tatbikından istifade temin edilmiş olması ve bu istifadenin toplanması mültezem para yekûnu ile nisbetini muhafaza

etmesi lâzımdır. Fikrime göre, hususî müteberrilere vaki olan müracaattan istihsal olunacak netice; ikinci usule müracaat etmeden evvel, mecmuun $\frac{1}{10}$ 20 ilâ $\frac{1}{10}$ 25 ini bulmalıdır. Sonra, müstakbel müteberrilerin listesini alarak bunu mektubu imzalıyacak olan Reis veyahut veznedar ile birlikte iyice tetkik ettikten sonra reis ve ya veznedarın tanıdıkları adamların isimlerine işaret koyunuz, çünkü bunlar reis ve veznedarla münasebetlerinin derecesine göre muhtelif üslupta mektup yazılacaktır. Mektubun tahriri hususunda mümkünse bir kaç kişinin iştirakini temin ediniz Mektup yazmak san'atı sureti umumiyede bir dadı hak olarak telakkı edilir. Fakat bu mevhibeye iktisap suretile de nailiyet mümkündür. Tarzı tahrirde küçük bir takım ananî maânîye dikkat ederek mektubunuzu mümkün olduğu kadar samimî bir lisanla yazmağa çalışınız. Bu mektubun esasî bir tamim şeklinde olabilir, fakat aynı mektubun başı ve sonu ve bazı ahvalde, müracaatın müteberri için arzedeceği alâkayı mahsusaya işaret edilmesi, ona hususî bir mahiyet bahşeder. Her mektubu ayrı ayrı el ve ya makine ile yazdırmak ve bu mektuplarda büyük mikyasta vaki olan teberrüleri ve müteberrilerin isimlerini zikretmek lâzımdır. Sehîl bir lisan kullanmak ve mektupları rakamlar ile doldurmak lâzımdır. Rakamları ya ayrı olarak gönderiniz veya talep vaki olduğu takdirde gönderileceğini bildiriniz. Eğer rakamların gönderilmesi

istenirse bu teberruda bulunulacağına delildir. Paranın, talep mektubu imza eden zattan başka bir adres gönderilmesini talep etmemeli ve yaprağın bir tarafına yazmalıdır. Bu bahsi kapatırken küçük, fakat haddi zâtinde ehemmiyetli, bir mütalaa serdedeceğim: Mektup zarflarını yazı makinesile yazdırmayınız.

3 — İane dercine tahsis edilen gün ve ya haftada şimendüfer istasyonlarına, mekteplere, tiyatrolara ve sair işlek mahallere konulan sandıkcılar; evlerde iane derci.

Bu usulün tatbikı, sureti umumiyede hususî bir heyet istihdamını istilzam etmekte ve kısa bir müddet için yapılan şiddetli propagandalara münhasır kalmaktadır. Bazı kerre bir propagandayı itmam eylemek, tahmin olunan miktarı elde etmek için, matbuatın da yardımı temin olunarak, bu usule müracaat edildiği vakidir. Maafe bu usul, ve 2 numaralarda gösterilenlerden fazla para sarfını icap ettirmektedir.

4 — Kazançlı musabaka ve piyangolar.

Bu gün memleketimizde piyango usulü hiçte revaçta değildir. Tatbikı de hususî bir heyet istihdamına lüzum his ettirmektedir.

5 — Müsâmere ve tiyatrolar hasılatı.

Bu usul arzettiği tehlikelerden dolayı hemen hemen metruk gibidir. Bu kabil eğlenceleri müessesatı hay-

riyenin ya bizzat idare etmeleri ve yahut bunlara nakti muavenette bulunmaları usulden değildir. Maamafih mevzu bahis müessesat, müretteplerinin kıymeti ahlâkıyelerine itimat ettiği bu kabil eğlencelerin hasılâtı safiyesini kabul edebilirler.

6 — Eşya satışı.

Menfaat için yapılan satışlardan, büyük şehirlerden ziyade köy ve ya kasabalarda iyi neticeler istihsal olunmaktadır. Bu satışlar te'min ettikleri hasılat noktai nazarından eşhas nezdinde yapılan müracaatın nevima mütemmimi oldukları gibi, bir çok adamların alâkasını celbetmek ve gazete'erde birer makale mevzuu teşkil etmek itibariyle de hâizi ehemmiyetdirler. Maamafih müteyekkızane hareket edilmesi ve alâkadar müessesesi hayriyenin mesuliyet deruhte etmeksizin hasılatı safiye alması münasiptir.

7 — Azaların verdikleri âidât.

Bu usuli en son zikretmekliğim digerleri derecdesinde mühim olmasından değil, benim, âzaların tarzı cemi mevzuuna temas etmiyeceğimden dir.? Maamafih şurasını da söylemeliyim ki bu şekilde propaganda yapılması müntesibinin artması suretiyle varıdatın çoğalması şimdiye kadar mevzun bahs olan usullerin hepsine taallük ve cümlesini takviye edecek mahiyette dir.

Başlangıçta bahsettiğim mütalâat-tan da anlaşılacağı veçhile, fırsat zuhu-

runda bir ve ya bir kaç usule müracaat ve ya bu usulleri ayrı ayrı yahut karışık olarak kollanmak hususunda gayet dakik bir düşünce ile hareket edilmelidir. Bu usullerin hepsi, para tedariki kaygusunda olan müessesatın hoşuna gitmez ve buna sebepte münhasıran bu usullerden bazılarının fazla masrafa badi olması ve çok iş gördirmesi değil dir. Maamafih saymış olduğum usullerin hepsini nazarı dikkata almak icap eder. Burada gazeteler vasıtasıyla ve duvarlara tâlik usuliyle yapılan ilân işlerinden bahsetmedim. Çünkü bu vesait ayrıca bir usul teşkil etmeyip mevcut usullerin mütemmimidir. Münferit müracaatlardan istihsal olunan neticeyi en iyi bir netice ve ya şimdiye kadar elde edilenlerin en iyisi olarak telâkki etmelidir. Okuyucularda müsait bir haleti rühiye ihzar etmesi itibariyle matbuat kıymetli bir müzahirdir. Fakat iane cemine memur heyetin de aynı zamanda faaliyete geçmeleri lâzımdır. Halka, paraya ihtiyaç olduğunu söylemek elvereceği günün hulûlünü görmek isterim. Fakat şimdilik şahsi tesirin ehemmiyet ve vucubu şüpheden varestedir. Müteberri'ler, hem menfaatına para verdikleri müessesatın, hem de ianelerini tevdi ettikleri zavatın tahtı tesirinde kahr-lar. Binaenaleyh siz bu gün ve ya bir hafta müddetle, matbuat, telsiz telgraf, sinema ve reklam gibi halk üzerinde icrayı tesir eden 4 büyük vasıttan istifade edecek vaziyette bulunupta halkın size posta vasıtasıyla para gön-

dereceğine binâyı ümit ederseniz, zannediyorum ki, elde edeceğiniz netice ehemmiyetsiz olur. Para ceminde hal kın fikrini uzaktan kavramağa çalışmak kifayet etmez; ona doğrudan doğruya müracaatta bulunmak lâzımdır.

Halka ne şekilde müracaat edileceğinin ta'yini mühim bir tetkik mevzuu teşkil etmelidir. Bir az evvelde söylediğim vechile, bazı adamlar düşünerek, muhakeme ederek verirler; bazıları tesir altında harekete geçerler, bir kısımda kendilerine müracaat edildiği kendileri de red ile mukabeleyi sevmedikleri için verirler. ve kendilerinden herhangi bir muavenet beklenilmesi doğru olduğunu da müphem bir surette fikirlerinden geçirirler. Müracaatın herkes için sarih bir delalet ve manası olmalıdır. Eğer, şimdi, bu vesile ile ticarî eşyanın arz ve talebinden mütevellit muamelatın heyeti umumiyesine kısa bir nazar atfedecek olsam, meseleyi, bir çoklarınca mâkul görülecek bir tarzda umumileştirebilirim. Fazedelim ki o devir de her hangi bir metân satılması - bu meta' gerek madde gerek fikir olsun göze çarpacak bir şekilde arz ediliyor. Meselâ, içtimai ve ya siyasi bir meselede müzaheret görmek isteyen cemiyetlerin, fikirlerince, vaziyetlerini dramlaştırmaları, ya'nî lehlerindeki vekayii ve edilleyi halk üzerinde ani bir aksül-amel tevhit edecek şekilde göstererek onu telkin tarikiyle ve yahut onun zihnine hulul suretiyle ram etmeğe lu-

züm varmış. Duvarlara yapıştırılan ilânlar canlı resimlerle bezenmiş olmasalar metinleri nekadar sönük kalır! ister ilân, ister havadis kısmı olsun, gazetelerimiz için de aynı mülâhaza varittir. Bir emri hayir veya terbiyevî bir gaye uğrunda vâkı' olan talepler, hikâye şeklinde ve yahut fikirlerde yerleşen kısa ve muciz cümlelerden istiane olunarak kaleme alınmalıdır. Evvelce de arettiğim vechile, halk her yeni hakikatın mâkul bir şekilde irâe olunmasını ve bunun bir çok esbap ve emsal ile teyit edilmesini ister. Bundan dolayı ona, göze çarpıcı serlevhalar, canlı, renkli tasvirler arzettiği ek lâzımdır.

Son zamanlarda hastahaneler ve müessesesi hayriyeler için yapılan müracaatlarda asri ilâncılığında bütün vesaitine müracaat edildi. Gazetelerde uzun ilânlar, sanatkârane yapılmış resimler, beliğ yazılar, okuyucu veya dinleyicinin en hassas damarına basacak senayii lafziye intihabı. İlâncılığın bu cesurane şeklindeki kudret gayri kabili inkâr olmakla beraber, ba'zı ahvâlde icrasına mecburiyet hasıl olan masrafların maalesef elde edilen neticelerle mütenasip zuhur etmediği de vakıdır.

Nazariyat sahasında bu kabil faaliyetlerden, güçlûkle kabili tesbit olsada, mühim neticeler istihsal olunmak lâzımgelir ve böyle tezahüratla müterafıkan yapılan iâne dercinin kullanılan vesaitten nafi bir tarzda müteessir olması icabeder.

Salibi ahmer marifetiyle toplanan iânelere gelince : Tatbık olunacak usuller hangileri olursa olsun muayyen bir müracaat şeklinin tesbiti pek muvafık olur. Harp esnasında Salibi ahmer menfaatına açılan ianelerden 25,000,000 İngiliz lirası alındığı vakıt müracaatların gayesi okadar sarih ve Salibi ahmerin faaliyeti o kadar teveccühe layık idi ki bu bapta münakaşaya lüzum ve mahal kalmazdı. Vatana hizmet ederken yaralanan askerler, bahriyeliler, tayyareciler için halkın lutufkârlığına müracaat olunuyordu. Sulh devresinde faaliyetimizin memlekete aynı derecede faideli olduğunu tasdikle beraber, bunu izahtan cidden müşkil olduğunu da mu'terifiz. Buna binaen para dercine memur heyet ile propağanda servisi arasında sıkı münasebet teessüs etmektedir. Sigorta usulü ve ya sair sistemler iânesile halka muaveneti tıbbiye temini hususunda mesbuk olan gayretlere rağmen şahsî ve ya cami evi olarak kudreti hayatiyenin azim surette zararlara uğradığını ve yine pek çok elemelerin ve bilüzum sefaletlerin şahidi oluyoruz. Hususî menfaatlar arzeden bu sahada oynadığımız rolden bahsetmekle mevzuun esasından uzaklaşıyorum. Fakat fikrimce, Sahibi ahmere mürettip vazifinin mahiyeti, para ceminin ne suretle yapılması lâzımgeldiğini göstermektedir. Salibi ahmerin timsali olan hüsnü niyet fikri ve şimdiye kadar bu

cemiyetin yapmış olduğu işler, esbabı mahsusa serdine mahal kalmaksızın bize daima nakti muavenetler temin edecektir.

Eğer bize hiç bir zaman irişilmiyecek bir gayeye vakfı emel etmek caizse, daimî menbalardan, refahi umumî ile mebsûten mütenasip bir surette artarak ve ya eksilerek, bize daima para geldiğini görmekle ne kadar mahzuz olurduk. Bu paraların başlıca iki menbadan gelmeleri de gayei heyâl olurdu :

«Bize muntasaman iâne veren ve ya ihtiyacı hale göre fazlasıyla teberrüatta bulunan sadık dostlarımızın çekleri ; ve Salibi ahmer iâne sandığının fazla paraların atılacağı en münasip bir yer olduğunu öğrenenlerin küçük teberrüleri.»

Görüyoruz ki şahsî ve hususî usullerle beraber en mihaniki ve en gayrişahsî olanımı da aynı zamanda intihap ediyorum.

Daha şedit ve ya daha müheyyiç olan diğer usullerde bahsetmemekliğim, mutlaka haddizatında şayanı ta'yıp olmalarından değil, bunların Salibi ahmerin şıar ve ananesi olan sessiz faaliyetle gayri kabili te'lif bulunmasındandır. Aynı zamanda, iâne verenlerin arkasında gizli bir kuvvet olan efkârı umumiyeye karşı vazifelerimizi de ihmal etmemeliyiz. Bu gün hiç bir müessese halka verilen haberler ceryanının haricinde kalamaz ve halkın daimî muavenetini temin

için de, onun yaptığımız işleri bilmesi
lâzımdır. Propagandamızın milli teşki-
lâtımız menfaatına iâne dercini teshil
etmesi icap ettiğine göre her propa-

gandanın bu gayeye göre tanzimi
iktiza eder.

Terceme eden

F. A.

Güzel yazılarile daima
Tekâmüle doğru yürüyen

“Zürk Yurdu,”

Refikimizi okuyunuz

İngilterede kadın hasta bakıcı ve Gönüllü yardımcılar

Muharriresi
BERYL OLİVER

Salibiahmer Cemiyetler İttihadının tahtı himayesinde olarak 1929 senesi Teşrinievelinde Pariste inikat eden ve kadın hastabakıcılar mesleği murahaslarını toplayan Konferans, diplomalı kadın hastabakıcıları mahdud olan memleketlerdeki Salibiahmer cemiyetlerinin, her nevi vesaite müraceatla bu unsuru çoğaltmakla beraber gönüllü yardımcılar toplayup yetiştirmeleri tavsiyesinde bulunmuştu.

İki teşekkül arasında sıkı ve muhadenete müstenit bir teşriki mesai temini için de, diplomalı kadın bakıcılarla gönüllü muavinlerin intihabı keyliyetinin, kadın hastabakıcı milli cemiyetinin de iştirakile, Salibiahmer kadın hastabakıcı teşekkülü tarafından temin olunması, keza Konferansın cümlei vasayasından idi.

Mühim bir teşekkülden sadır olmak itibarile hususî bir kıymet iktisap eden bu vasayanın İngilterede pek büyük bir alâka uyandırması icap eder. Zira Gönüllü yardımcıların tarzı intihabında İngilterede buna müşabih bir usul tatbik olduğundan, harp

esnasında kıymeti anlaşılan bu usulün aynızamanda her türlü tenkidata mukavemet eylemiş olmak gibi bir meziyeti de vardır.

Bugün bütün kadın hastabakıcılar gönüllü kıtalarını mütemmin bir servis addetmekte ve onunla, Collego of Nürsing yahut ordu, bahriye, tayyare kısmının kadın hasta bakıcıları hidematı veya büyük kadın hasta bakıcı mektepleri ve hastahaneler vasıtasile sıkı bir muhadenet ve teşriki mesai münasebatı idame etmektedirler.

Bu münasebatı hasenenin tekâmülünü tashil eden hadisatın tetkiki münasip olur sanırım. Gönüllü yardımcılar kıtalarının teşekkülüne ait ilk proje Harbiye Nezareti tarafından 1909 da neşredilmiştir. Bu projeye merbut bulunan ve Japon Salibiahmerinin teşekkülâtı ve menabii varidatı hakkında bir layiha ihtiva eden vesıkada, «sulh zamanında yetiştirilen ve vatan hissile meşbu gönüllülerden müteşkil bulunan heyet ianesile, harp esnasında tıbbi hidematın teminini istihdaf eyleyen Japon usulü nafi ve

mantıkı olduğu halde, bizde şimdiye kadar askeri hidematı tabbiyenin bu kabil vatani teşebbüslere istinadı, ancak harp zamanlarına, yani tecrübesiz bir takım adamların hizmetlerinin bir yardımdan ziyade üzüntü teşkil eylediği zamanlara maksur kalmıştır» denilmektedir.

Bizdeki kıtalar en çok Japon pilanı ve resmi alman projesi üzerine teşkil edilmiştir.

Japonyada bu kıtalar atideki heyetten mürekkeptir: 2 doktor, 1 eczacı, 1 kâtip, 2 baş hastabakıcı kadın (veya 2 erkek hastabakıcı), 20 kadın veya erkek hastabakıcı. Bu kıtaların vazifesi memleketteki askeri hastahanelerden harekâtı askeriye'nin cereyan ettiği mıntakalara gönderilen kadın ve ya erkek hastabakıcılarını yerine geçmek idi. Bizim kıtaatın aşağıda gösterilen şekilde teşkili teklif edilmişti:

Erkek Müfrezeleri: 1 amir, 1 muavin, 2 doktor, 1 levazım memuru, 1 levazım memuru refiki, 2 eczacı, 2 eczacı yamağı, 4 mubassır, 48 erkek.

Kadın müfrezeleri: 1 kadın doktor, bir kadın muavin, 1 levazım memuresi muavini, 2 idare memuresi, ikisi diplomalı kadın hastabakıcı olmak üzere 20 aza.

Her kıtanın, Japonya ve Alaman-yada olduğu gibi, Harbiye Nezareti tarafından verilen bir numara tahtında tescil olunması muktazi idi.

1908 de kiral Edvard tarafından İngiliz Salibiahmeri tanındığı zaman,

Sen Jan dö Jerüzalem sınıfı faaliyete geçmiş bulunuyordu.

Projede, harp zamanlarında hastalara ve yaralılara bakmakla mükellef olan cemiyetlerin ayrı ayrı faaliyetinde bulunmağa şiddetle mütemayil olduklarına işaret edilmekte, ve bu müesseselerin faaliyeti arzu edilen derecede nafi ve müsmir olabilmesi için, hesabi olan bütün gayretlerin lüzumu tanzimindeki ihtiyaç nazarı dikkate vazolunmakta idi.

Vazifelerinin kısmen de hastahane müstahdiminine yardım etmek olmasına rağmen, gönüllü kıtalar mensubini için hususî bir üniforma iksa mecburiyeti yoktu. Kuvayı berriyenin tıbbî teşkilâtı kasden noksan bırakılmak suretile İngiliz Salibiahmerile diğer cemiyetlerin, bütün medenî milletler arasında hastaların ve harp yaralılarının alâmini tahfife hasrı gayret etmiş olanlarla çalışmak fırsatı bahşolunuyordu.

Projede netice olarak deniliyor ki «hesabi yardımların lüzumu memleketin bütün içtimai sınıflarınca bihak-kın takdir edilmiş olup, harp zamanında umuru sıhhiyeye yardım etmek üzere bir de erkek ve kadından ve bilhassa bu son sınıftan kıtalar teşkili için bir temayül meşhut olmaktadır. Fakat bu heyetin teşkilâtı olmadığı gibi kontrola da tabi tutulmamakta ve bu suretle hakiki vazifelerine ne olduğundan ve hizmetlerinin ne suretle en nafi ve müsmir şekilde tecelli edeceğinden bihaber bulunmaktadır.»

İşte 1909 senesinde vaziyet böyle iken, Harbiye Nezareti, İngiliz Salibiahmerinin mahallî şubeleri vasıtasile elviyedeki cemiyetleri, harp zamanında vaziyetin icabatına göre hastahanelerde, istirahat evlerinde, veya sıhiye trenlerinde hizmetlerinden istifade edilmek üzere, gönüllü yardımcı kitaları teşkiline davet etmişti. Kraliçe Alexandra, «Lords-lieutenants»ların zevcelerini İngiliz Salibiahmerinin mahallî şubeleri reisliğini deruhte etmeğe davet eyledi. Bu kadınlar tehliküle işe başlayarak, müstakbel kadın yardımcılarının tedarik ve intihabı işleri süratle ilerledi. Bazı hastabakıcı kadınların bu projeye müzaheret etmeleri ve bu uğurda ezcanudil çalışmaları sayesinde ki projenin parlak bir muvaffakiyetle tahakkuku mümkün oldu.

Bidayette, kadınlardan mürekkep müfrezelerin her biri bir müdire, bir muavin ve iki diplomalı hastabakıcıdan mürekkep bulunuyordu. Muahharan müdür muavinliği lağvedildi. Mafih kadın müfrezelerine girmek isteyen kadın hastabakıcıların arzuları daima tehliküle kabul edilmektedir.

Projenin tahakkukundan beri, yardımcıların yetiştirilmesine tükenmez bir gayretle vakfı nefis etmiş olan kadın hastabakıcılara karşı yardımcı kadınlar minnet hissi beslemektedirler.

Talimler ve ameli kurslar sureti umumiyede akşamları yapılmaktadır. Hastabakıcı kadınlar bu kurslara, ek-

seriya zahmetli vazifelerini gördükten sonra da iştirak ederler. Hastabakıcıların mahdud levazım ile ve ortada hasta bulunmadığı halde hastabakıcılık hakkında ameli dersler vermek hususundaki mecburiyetlerine bakarak, bunların gayrimüsaait şerait altında çalıştıklarına hükmedilebilir.

Bu işler hakkında hiç de malûmatı olmayan kadınları yetiştirmek lâzım geldiğinden, bidayette hastabakıcıların vazifesi pek ziyade çetin olmuştur. Fakat müdirelerin azmi sarsılmamıştır. Bunlardan her birinin, başında bulunduğu mektebin gayesini tahakkuk ettirmek için çalışması sayesinde, müfrezelerdeki âzaların tedris seviyeleri mükemmel bulunmaktadır.

Unutulmamalı ki, Lord Haldan 1909 senesinde gönüllü yardımcı kitaları ihdası hakkındaki projenin tahakkukuna pişva olmakla cür'etkârane bir teşebbüste bulunmuş oluyordu. Çünkü hernekadar cenubi Afrika harbi esnasında ordunun kodrosunu tevzi zaruretile Senjan dö Jerüzalem sınıfına mensup seyyar hastahane müstahdeminin hizmetinden istifade edilmiş ise de, Florence Nightingale tarafından diplomalı hastabakıcıların Kırmıda hizmet etmeleri için müsaade istihsal olunduğu tarihten beri, meslekten yetişme kadın hastabakıcılar müstesna olmak üzere, hiç bir kadının hastahanelerde hizmet etmesine müsaade olunmamıştır.

Sen Jan dö Jerüzalem sınıfının

seyyar hastahane takımındaki kadın âzalar, kalabalık insan kütlelerinin tecmuunu istilzam eden ahvalde ilk tedaviyi yapmak suretile büyük hizmetler ifa ediyorlardı. Bununla beraber muavin kadın hastabakıcıların hastahanelerde istihdamı keyfiyeti yeni bir tecrübe mevzuu teşkil etmekte ve bu tecrübenin seri, ve kat'i bir akamete uğrayacağına hükmolunmakta idi.

İlk gönüllü yardımcı kadınlar, çirkin üniformalarile (uygun bir üniforma tayini zarureti bidayette taayyün etmişti) gülünç bir vaziyete düşmemeğe çalışıyorlardı. Projenin akamete uğrıyacağını söyleyen kâhinler, hastahaneler hidematının münhasıran 3 sene ders görmüş kadın hastabakıcıları tarafından temin edilmesi lüzumunu teyit ederken, mektepten çıkmış olanlar arasında, malûmat itibarile gönüllü yardımcı kadınların bilgisinden fazlasına sahip olmayanların mevcudiyeti unutuluyordu. Bu mektep mezunlarından bazıları hasta bakmak işinde gönüllülerden daha az ihtisasa malik ve böyle olmakla beraber, bugün, yarın, hayatlarında ilk defa olarak bir hastahane koğuşunda çalışmağa namzet bulunuyorlardı.

Bu kehanetfuruşlara göre, hastalara, ilk yardım ve tedavi kursları aldıkları söylenen bu genç hahişker'erin hastahane müdürlerle hastabakıcıları için bir sıkıntıdan başka bir şey olmalarına ihtimal yoktu, ve bu kehanetfuruşlar fikirlerini musırın ve mütemadiyen neşredip duruyorlardı.

Hastahane müdürleri, bir felâket vukuunda hastabakıcı fıkdamının, memleket için büyük tehlikeler arzettiğini her kesten eyi biliyorlardı. Filhakika bir çok mektepler vardı fakat nüfusumuzun yüksek nisbeti ve hızsıhha işlerimizin asrı teşekkülü icabı olarak, hastabakıcı talepleri mütemadiyen varit olmakta ve elde mevcut hastabakıcıların adedi ancak bu taleplere kifayet edebilmektedir. (1) Bu şerait dahilinde ahvali gayri muntazıra karşısında, hastahaneler müstahdemini kadrosunun itmamını istihdaf eden her projenin şayanı tetkik görülmesi tabii idi. Birinci sınıf umumi hastahaneler, şimdiye kadar sımsıkı kapalı olan kapılarını yeni müfrezeler âzalarına açtılar ve bu tarihten itibaren de bu müfrezeler imparatorluk dahilindeki hastabakıcılar hidematına mensubiyet şerefini bihakkın ihraz eylemiş olmakla beraber rollerinin itaat etmek ve ikinci derecede vazifeler görmek olduğunu takdir ettiler. Metanet, cesaret, güç işler karşısında hüsnüniyet ve girişilen bir işi başarmak için azmi sebat ananelerini bu nesle veren rûhban sınıfıdır.

Bu şöhret, hastanelere asıl gayelerini ve belki de hastabakıcılara daha yakışan kahrımanlık tavrını sokan «Chvaliers Hospitaliers» namı altındaki ruhban sınıfı tarafından tesis edildi.

(1) Bugün büyük Britanyada hükûmet sicillâtında mukayyet 47.269 diplomalı hastabakıcı kadın mevcuttur. Çok olmakla beraber bu miktar ancak kifayet etmektedir,

Bu gün de maceraperest, cesur ve cüretkâr, bedbahtların muavenetine koşmağa daima amade olan şövalyenin bu eski zihniyeti, elân İngilteredeki hastahanelerde yaşamakta olduğundan gönüllü yardımcıları da o zihniyetin tahtı tesirine girmekte gecikmediler. İşte buradan dolayıdır ki, 1914 senesinde Lord Haldan projesi çetin bir tecrübeye konulduğu vakit, gönüllü muavenet takımları kendilerine gösterilen vazifeyi görmeğe amade bulunuyorlardı. Harbe takaddüm eden senelerde ordu meclisi, gönüllü yardımcıları teşkilâtının merkezi umumisinde vazifedar olan müdürlerin arasına Harbiye Nezaretine giderek, Nezaretin kadın hastabakıcı hidematı reisesinden Askeri hastahanelerin tarzı faaliyetini öğrenmeleri münasip olacağı mütalaa-sında bulunmuştu. Ordu Meclisinin bu kararı mes'ut neticeler verdi. Zira 1915 senesi başlangıcında, kadın gönüllü yardımcıların muavenetine müracaat edildiği zaman, bu cemiyetler Reislerinden Harbiye Nezaretindeki kurslara devam etmiş olanlar hasta ve yaralı kabul ve tedavisi hidematının istilzam ettiği işlerle ünsiyet peyda etmiş oldukları gibi ordu sıhhiye umuru hidematı ile kadın gönüllü yardımcıları merkezi umumisi arasında samimi münasebat teessüs etmiş bulunuyordu.

Ordu hizmetine tefrik edilen kadın hastabakıcıların tarzı intihabı hakkında muhtasar ve müfit malûmat vermek faideden hali olmaz zannederim

İntahap itınayı mahsusla yapıyordu : Hizmete talip olanlar kendi imzası ile müdiresinin ve bulunduğu mın-taka müdiresinin imzalarını havi bir talepname dolduruyordu. Bu vesikada, talebenin yaşı, dereci tahsili, ve ailesi hakkında bütün tefsilâtla beraber evvelce bulunduğu hizmetler ve bu hizmetleri kendisine tevdi etmiş olan zevatın isimleri ve iki «références» gösteriliyordu. Talibe, tıbbi muayeneye tabi tutulmakta ve référence olarak gösterdiği zevattan hakkında malûmat istihsal edilmekte idi. Bundan sonra, kadın hastabakıcı mekteplerinden birinin müdiresi tarafından talibe davet olunarak duhul talepname, müstahdiminin intihap ve tayini ile mükellef ve hastahane müdireleriyle sair bazı zevattan mürekkep meclise arz ediliyordu. Meclis, talibeler arasındaki tedris seviyesinin sivil hastahanelere merbut kadın hastabakıcı mekteplerinde staj görenler gibi yeknesak olmasına itina ediyordu. İntihap olunan talibeler meclisin bu kararından haberdar edilerek askerî hastahanelerden birine müracaat için davete intizar eylemeleri lüzumu tebliğ edilmekte idi.

Kadın gönüllü yardımcıların hizmetinden istifade etmek isteyen hastahane müdireleri, bunların mensup oldukları merkezi umumiyeye müracaat ediyorlar, deniz aşırı memleketlerdeki hastahane müdireleri de bu yoldaki taleplerini umumî müdire vasıtasile iblâğ ediyorlardı. Gönüllü kadın yardımcıları memleketteki bahri, berri ve aske-

ri hastahanelerle harekâtı askeriye sahasındaki hastahaneler emrine veriliyordu. Bunlar, Avustralya, Yeni Zelând, Cenubi Amerika, ve Cemahiri Müttehidedeki kadın hastabakıcı hıdematına iştirak ediyorlardı. Harbin devamı müddetince ifayı hizmet eden gönüllü yardımcı kadınların adedi 23 bine balığ olmuştur. Gönüllü yardımcı kadınlardan diplomalı kadın hastabakıcıların yerine gönderilmek icap ettiği zamanda 2 diplomalı kadın hastabakıcının sureti umumiyede ifa edegeldiği vazifeye bunlardan 3 tanesi memur ediliyordu. Bundan başka, bu gönüllülerden 15,000 kişi ana hastahanelerde hıdematı umumiyede ve tahminen 60,000 kişi de muavin hastahanelerde ifayı vazife etmekte idiler.

1919 da İngiliz Salibiahmerinin harp muhtelit komitesile Sen Jan dö Jerüzalem sınıfı tarafından memleket hıfzıssıhha hıdematına girmek isteyen gönüllü yardımcıların mektep ücreti olmak üzere 50,000 İngiliz liralık tahsisat vazedildi.

Yüz kadar yardımcı kadın bu fırsattan istifade ederek içlerinden çoğu hastabakıcılık dersleri aldılar. Yardımcılardan da pek çoğu bu tahsisata müracaat edilmeden yetişdirildi.

Muhtelit komita tarafından muhasas meblâğın idaresine memur olan zevat, her sene bir diplomalı kadın hastabakıcının mektep ücreti verilmek suretile (Bedford) kolejde «İttihat» tarafından tertip edilen kurslardan birine devamı temin ediliyordu. Bu eski

yardımcılardan birisi hali hazırda Suda danda bir hastahanenin müdiresidir. Diğer biri Malaga yarımadasında hıfzıssıhha içtimaiye kursları tertibile meşguldur. Üçüncüsü Londrada kâin bir kadın hastabakıcı mektebinin müdiresidir. Diğer bir tanesi şimali İngiltere eyaletlerinden birinde kadın hastabakıcıların mintaka müfettişidir. Ve bunların hepsine mühim birtakım vazifeler tevdi edilmiştir. Bu makalede, İngilterede kadın gönüllü yardımcı kızıatının tarzı inkişafına göstermeğe ve umumiyet itibarile bunlarla kadın hastabakıcılık mesleği arasındaki münasebatı tebarüz ettirmeğe çalıştım. Bu kıt'alar kadın hastabakıcıları teşkilâtından ayrı bir teşkilât değildir, okadarki, «bir defa gönüllü yardımcılar kıt'asına girmiş olan artık daimi surette orada kalır» demek doğru olmaz. Gönüllü yardımcı kızıatı bil'akis kadın hastabakıcı mektepleri için en feyyaz bir intihap zemini teşkil ederler ve mensubini, derslerine devam etmek üzere, sık sık kıtalarından ayırırlar. Ordu ve Bahriyede, müstacel ahvalde meslekten yetişme neferlerle bahriyeliler ihtiyat kızıatının sadıkane muavenetine nasıl güvenirlerse, kadın hastabakıcıları da gönüllü yardımcı kadınların zekâ ve işgüzarlıklarını takdir etmektedirler.

Bundan başka, kıtaat mensubinin kadın hastabakıcılara karşı büyük bir şükran borcu vardır. Çünkü kadın hastabakıcılar, kurslar, imtihanlar tertibine, ellerindeki bütün vasaitle gönüllü

yardımcıların tekemmülüne daima amade bulunmaktadırlar. Müdirelerin ve hastahane mensubininin muaveneti sayesinde ki gönüllü yardımcılardan gayretleri muvaffakiyetle tetevvüç etmiştir.

Makaleyi bitirmeden evel, gönüllü kadın yardımcılardan halihazır teşkilâtı hakkında mücmel bir az malûmat ita edelim : 1922 senesinde ordu meclisi tarafından bahriye ve hava nezaretleriyle müştereken ittihaz olunan karar mucibince, müfrezelerin emri teşkil ve idaresi gönüllü kıtaatı muhtelit meclisi merkezine tevdi olundu. Bu meclis berri, bahari, havaî asakiri müstahfaza ve Sen Jan dö Jerüzalem ile Sânt Andre seyyar hastahaneler müstahdimini ittihadi ve İngiliz Salibiahmeri delegel-

rinden müteşekkildir. Meclisin ilk işi, seferberlik ilânı halinde, merkezde ve müstemlekelerdeki berri, bahri ve havaî kuvvetlere ait hıdematı tıbbiyenin takviyesini istihtaf eden yeni bir Proje tanzimi oldu. Badehu, müfrezeleri kendilerine teveccüh eden yeni mesuliyetleri suhuletle tekabbül edecek bir hale sokmak üzere, bunların islâh ve tescilile meşgul olmuştur. Elyevm 954 kadın gönüllü yardımcılar müfrezesi mevcut bulunmakta ve mensubinin adedi 23.521 e balığ olmaktadır. Salibiahmerin de, cemiyetin nizamnamei esasisi mucibince kaydolunmuş 205 müfrezesi ve 4.428 azası vardır. Kıtaatta da tahminen 1.200 diplomalı kadın hastabakıcı mevcuttur.

Yuvayi dişi kuş yapar

KARAHİSAR
MADEN SUYU
HERYERDE
BULUNUR

Çalışan gençliğin sıhhati

Her memlekette halkın sıhhati memleketin sıhhati demektir. Memleketin sıhhatı ise bekası ve hayatı demektir. Bunun için bir memleket dahilinde yaşıyan bütün insanlar, vatandaşlar, teker teker ve müçtemian kendi sıhhatlarından ve yanındakilerin sıhhatlarından mesuldürler.

Halk sıhhatının ana temeli çocuğun ve gencin sıhhatıdır. Çocuk sıhhatı hakkında teşekküllerini memnuniyetle karşıladığımız bir takım cemiyetler ve müesseseler elden geleni yapmaktadırlar. Bizim bu satırlarda işaret etmek arzusunda olduğumuz nokta gençler, betahsis hayatını kazanan ve bu yolda çalışmak mecburiyetinde bulunan, gençlerdir.

14 ile 18 yaşında bulunan ameleler, çıraklar ve ya herhangi bir şekilde maişet uğruna çalışan gençlerin sıhhatile, bugün elimizde bulunan bütün teşekküller, ancak bunlar hasta düşükleri, hatta ölüm halinde hasta düşükleri zaman uğraşabilmektedir. Halbuki meslek hayatının zaruretlerini yüklenen bu gençler çok dafa daha vazifelerine başladıkları senelerde iş hayatının çetin zorluklariyle karşılaşarak yorgun düşmektedirler. Bu yor-

gunluk bu taze ve körpe vücutlarda ruhi bir bezginlik, bir iş sevgisizliği uyandırabilir. Birdenbire hayata atılan genç bilâ istirahat çalışmak mecburiyeti karşısında düşeceği bu ye'si hiç bir zaman kolay kolay yenemez. Fertlerin anası olan cemiyet bu çalışmakta olan yeni hayat ve saiy eshabını düşünmeli ve bunlara istirahat ve nekahat teminine çalışmalıdır. İstatistikleri bu gibi noktaları da ihtiva edecek kadar mütekâmil olan memleketlerde ilk senelerdeki gençlik ateşinin, böyle istirahatatsız geçmek mecburiyeti karşısında, ruh uyanıklığının atılgnlık ve işe saldırmak ateşinin söndüğünü, çalışma ve verim kabiliyetinin sükut etmekte olduğunu kayıt etmektedirler.

Binaenaleyh küçük çocuklar hakkında yapılması lâzımgelen bütün ihtimamların iş hayatına atılan gençlik için de esirgenmemesi lâzımdır. Çok kere bilcümle medenî memleketlerde bu gibi gençliğe karşı yapılan yardımlar mahdud manasile bu gençlerin sıhhatları hakkında bezl edilen ihtimam ve i'tinadan ibaret kalır. Şu halde hasta düşmedikleri müddetçe kimse bu gençlerin ne ile meşgul olduklarını

pek araştırıp sormaz. Maamafih hasta düştükleri zaman da bu gençlerin içtimai sigortalar ile resmî ve nim. resmî ve bilhassa hususî teavün teşkilâtı tarafından bakıldığını söylemek lâzımdır. Her medenî memleketin bir nişanesi olan gayre yardım teşkilâtı yarım asırdan beri az çok bir süratle terakki etmiş ve bu gün müteazzuv ve mütebellir bir şekil almıştır. İctimai sigortalar namı altında faaliyeti esnasında yaralanan, hastalanan amelelin ve ya herhangi bir derecede malul kalan bir işçinin istikbalî düşünölmüş ve bunlar muhtelif şekillerde, muhtelif membalardan temin edilen paralarla sağlam bir yolda tesbit edilmiştir. Ancak son senelerdedir ki çalışan gençliğin hasta olmayan faka hasta olmaya namzet olan bu insanların ihmâl edilmiş olduğu anlaşılmış ve tedbirler alınmağa başlanmıştır. Bir memlekette mustakbel neslin çalışma kabiliyetini düşünmek o memleketin istikbalini düşünmek demektir. Bu gençlerin her birile esaslı bir şekilde tekrar tekrar uğraşmak bunlarla madî ve manevî varlıklarile meşgul olmak bizim için herhangibir memlekette ziyade mühimdir. Zira spor faaliyetleri intizama konmuş, mektep ve alelumum terbiye hayatları tertip edilmiş olan bu memleketlere karşı bizim vaziyetimiz herhangi bir genci muhtelif görüş noktalarından mütalâa etmek şartile, daha pek noksan bir halde bulunduğunu hatırlamak lâzımdır. Mütemadî, harpler hemen hemen

mütemadî bir iktisadî sıkıntının verdiği sinir zaifliğine inzıam eden bedeni kifayetsizlik iş hayatına atılacak gençlerimizin bu saiy hayatının başlangıcında münkesir ve ümitsiz bir halde bütün bir ömür için harap ve gayri kabili istifade bir hale irca, edilmesini bizler herkesten evel düşünmek mecburiyetindeyiz.

Bu tedbirler ihtiyatı olacaktır. Aynı zamanda bu vesile ile genç amelelere, genç işçilere, bu işçiler fikren ve ya bedenlen çalışmış olsunlar, terbiyevî, tedrisî ve ahlakî bir tesir icra etmek mümkündür. Binaenaleyh bu vadilerdeki mesaiyi tevhit etmek bu istikametlerde sarfolunan himmetleri tevhit ederek daha ucuz ve daha kolay ve belki de daha seri bir zamanda bu müfit neticelere vasıl olmak ihtimali imkân dahilinde olacaktır. Bu irşat ve tenvir faaliyetinin sıklet merkezi tabii daima gençliği sıhhi bir hayata, ruhan ve bedenlen sağlam ve temiz bir hayat alıştırmak olacaktır. Böyle ilk hayat adımlarında elinden tutulan genç tabii yaşamak ve çalışmak zevkini gayip etmeyerek iyi bir vatandaş olarak memleket hesabına gaip olmayacaktır. Beraberce senatoryomlarda, ve ya bunların yerlerine ilk zamanlarda kaim olacak alelade sayfiye hayatlarındaki istirahatlerde, geçirecekleri hayatla bu yeni ve taze nesil gençlerin ruhları üzerinde çok müsait bir tesir yapacak ve onlara da yaşamak arzusunu, yaşamak ve çalışmak zevkini besleyecektir.

Kamplarla her nevi spor faaliyetleriyle diğer sahalardan takviye olunacak böyle bir mesai ma'seri hayatın bütün fazilet ve ni'metlerinden gençliğin şuurlu bir şekilde istifade etmesine fevkalâde yardım edebilecektir. Tek başına bile, bir mürebbi ve iyi bir insan olması lâzımgelen böyle bir mürakip doktorun nezdinde ve nezaretinde geçecek bir hayat orda gençlerin tinetleri, malûmatları ve ahlâk telekkileri üzerinde müessir olur.

Bu gibi sayfiyeler ve istirahat yerlerine gönderilecek, çalışan gençlerin evvel-emirde bir doktor tarafından muayene edilmeleri tabiidir. Doktor bunların hangi hastalıklara ne dereceye kadar müstait olduklarını ve ne gibi tedbirlerle istirahatlarının temin edileceğine bakacaktır.

İki üç haftalık bir istihattan sonra bunları bir daha muayene edecek ve istirahat müddetlerinde etmiş oldukları istifadeyi tesbit edecektir. Bir pedagoğ sıfatıyla böyle bir hekim ya başlı başına ve ya bir terbiyecisi ile müştereken sıhhatının sarsılması dolayısıyla çalışma kabiliyeti azalmış bir genci kendi kendine olan itimadını takviye edecek ve onu cemiyet ve milleti için hayırlı ve faal bir unsur olarak tekrar ait olduğu iş ocağına ve vatana iade edecektir.

Gençliğin bakım teşkilâtı her medeni memlekette resmi müesseselerden ziyade nim resmi ve hususi teşekküllerdir. İlk zamanlarda bu

teessüslerin tamamen hususi yardımlarla çevrilemeyeceğini düşünmek tabiidir. Ancak bütün yardımın hükümet tarafından yapılmasını da beklemek abes olur. Bizce böyle bir tecrübeye büyük şehirlerimizden başlayabiliriz. Bu gibi şehirlerimizdeki sanayi müesseseleri ictimai teşekküllerimizin yardımıyla ve alâkadar insanların ve teessüslerin muavenetile şehrin yakınında müsait bir sayfiye veya bir mahalli böyle bir maksatta kullanacak bir hale ifrağ edebilirler. Burada hiç olmazsa bir kaç yüz genç hakkında müfit bir tecrübe yapılabilir. Bu tecrübenin fâide temin etmemesi alsa mevzubahs olmaz.

Merkezi Avrupa memleketlerinde bilfarz Almanya ve eski Avusturyanın birer cüzü olan bu günkü Avrupa memleketlerinde bu yolda atılmış adımlar çok müfit neticeler vermiştir. Almanyada bazı fakültelerin, müessesatı snaiyenin, hayat ve sıhhat sigortalarının, cemiyeti hayriyyelerin Salibi ahmerin v. s. nin yardımıyla Spor Sanatoryomları tesis edilmiştir. Lobeda, Hohenaschau, Cismar, ve Ottendorf müesseseleri bunların belli başlılarını teşkil ederler. Hayatını kazanan gençlerin istirahatlerini ve sıhhatlerini düşünmek hususunda en ileri giden memleketlerin başında Avusturya bulunmaktadır.

1920 senesindeki bir kanunla bu gibi genç çırakların ve amelenin tatil müddetlerini tasnif ve tesbit etmiştir. Esasen Avusturyada teavün sandık-

larının, mesleki' teşkilâtların iştiraki mesaisile mûmasıl istirahat yurtları inşa ve tesis edilmiş amelenin ve genç çirakların sahada dört hafta - ücretleri patronları tarafından veril-
mek şartile - tâtıl ve istirahat etmeleri temin olunmuştu. Yapılan istatistikler böyle istirahat eden genç amelenin daha fazla çalışabildiğini, daha az hasta olduğunu gösterdiği için yapılan masrafların mahalline masruf olduğu tahakkuk etmektedir.

Memleketimizde çalışarak hayatını kazanan amele ve çirakların 14 ile 18 yaş arasındakilerin mikdarını iki üç yüz bin olarak asgârî bir tahminle söyleyebiliriz. Bunların sıhhatlarını korumak halkın ve memleketin sıhhatını korumak demektir. Bu çocukların yattıkları; oturdukları yerlerin ne şekilde olduğunu hepimiz maalesef kolayca tahmin edebiliriz. Bunların hayat sürdükleri yerlerin yedikleri yemeklerin alelûmum maişetlerinin ne mertebe ağır hatta gayri insani olduğunu hatırlatmak lâzımdır. Hava-sız; güneşsiz ve ıslak yerlerde geçen bu hayattaki gençlere yardım etmek borçdur. Bu insanlar çok kerre haftanın tatil günlerinde de çalışmaktadırlar. Bütün bu sıkıntıların fevkinde bu gençlerin ekseriyya işsiz kalışlarını

düşünmek ilk hayat ve iş başlangıcında müteessir ve nevmî olan bu insanların ızdırabatını biraz anlamak kâfidir.

Bir de mektepten yeni çıkmış, kimsesiz yorgun ve hastalığa müsteit gençlik vardır. Bu gençliğe olsun ihtimam etmek bunlarda çalışmak arzusunun sönmemesini temin etmek lâzımdır

Medeni memleketlerin çoğunda gençlerin senede iki üç hafta ücretli tatilleri vardır. Bazı bürokrat insanlar bu gibi kanunların hukuk şahsiyeye ait olduğunu ve iki insan beyninde yapılan bir iş konturatosuna hükûmetin müdahale etmemesini müdafaa etmektedir. Halbuki bu kanunların millet ve devlet sıhhatı noktasından hukuku ammeye tealluk ettiklerini son A'man raystağındaki müzakerat ispat etmiştir.

Bu satırlarımız çalışan geçliğin sıhhatına, ruhî ve bedenî varlığının korunmasını düşünmek lâzımgeldiğine işaret edebilirse layık olduğu ehemmiyeti kazanmış demektir. Biz de esasen bu sahada bir teemmül ve idraktan başka bir hedef gütmüyoruz. Zira bu noktayı düşünmek her vatandaş için bu hususun teminine çalışmak demektir.

Bedri Tahir

HİLÂLİAHMER HABERLERİ

1930 senesi Hilâliahmer meclisi umumisine taktim edilen Rapor.

Aynen :

Geçen sayımızdaki kısmın sonu

Merkezimizi ve bu Merkezimize merbut teşekküllerimizi ve bilhassa Beyoğlu şubelerini idare eden çok aziz ve muhterem zevatı kiramın Hilâliahmerin gayesile mütenasip olan kıymetli faaliyet ve kendilerine Merkezi Umumîden tevdi edilen vazifeleri yüksek bir liyakat ve iktidarla ifada gösterdikleri gayreti burada takdirlerle Heyeti Celilelerine arzı vecibe bilir ve İstanbul merkezi ile şubeleri heyetlerine daimî muvaffakiyetler dileriz.

Kartal, Şile' Üsküdar, Silivri, Adalar, Beykoz, Bakırköy, Çatalca, Beyoğlu, kaza şubeleriyle Yeniköy, Kadıköy, Anadoluhisarı, Beşiktaş, Büyükçekmece, Unkapanı' Küçükpazar, Kumkapı, Karagömrük, Şehzadebaşı, Sultanahmet, Samatya, Mahmutpaşa, Hekimoğlu Ali Paşa. Eyip, Eminönü, Çarşı, Beylerbeyi, Fatih, Şehremini, Beyazıt,

Balat, Aksaray, nahiye ve semt şubeleri vardır.

İzmir şubesi:

Merkezlerimizin mühimlerinden biri olan İzmir merkezimizin ötedenberi göstermekte olduğu himmet ve müsmir faaliyetleri bu devre zarfında âzamî mertebeyi bulmuştur. İzmir ve havalisinde hadis olan âfetlerden müteessir felâketzedegânın tehvini alâma-na koşarak yaptıkları yardım cidden ıftiharla zikre lâyıktır.

Bundan maada dispanserlerine müraat eden hastaları muayene ve tedavi etmek suretile de Hilâliahmerin ulvî gayesini takip eden Merkezimizin heyeti Merkeziye ve İdaresini teşkil eden aziz ve muhterem arkadaşlarımızın furtı gayret ve faaliyetlerini ve Merkezi

Umumiden tevdi olunan işlerdeki ikdamat ve mesailerini takdirlerle yad ederiz, Geçen devre zarfında 56964 lira gibi mühim bir varidat temin eden İzmir Merkezimizin mütevali muvaffakiyetlere mazhar olmasını temenni ederiz.

Konya merkezi:

Kuraklık dolayısıyla geçen sene ancak 3919 lira varidat yapmış olan Konya merkezimiz bundan 1201 lirasını Merkezi Umumiye göndermiştir. Merkezi Umuminin kuraklık muntakalarda yapmış olduğu yardımlar dolayısıyla Konyaya gönderilen İmdat heyetimize karşı bu Merkezimizin gösterdiği muzaheret ve teshilâtı teşekkürle yad ederiz. Çok faal ve gayur olan bu Merkezimizden âtide yüksek muvaffakiyetlere intizar olunabilir.

Kozan şubesi:

127 lira varidatı ve 46 lira irsalâtı vardır.

Karacasu şubesi:

263 lira varidatı ve 51 lira irsalâtı olup karşıyaka şubesi vardır.

Karamürsel şubesi:

Geçen sene 2522 lira vridatı ve 841 lira irsalâtı olup faaliyeti şayanı teşekkürdür.

Kastamoni merkezi:

931 lira varidatı ve 28 lira irsalâtı vardır.

Koyulhisar şubesi:

72 lira varidatı ve 52 lira irsalâtı vardır.

Kula şubesi:

367 lira varidatı ve 250 lira irsalâtı olup Silindi nahiye şubesi vardır.

Kırkağaç şubesi:

Geçen sene geçen şube 61 lira varidat yapmıştır.

Karacabey şubesi:

295 lira varidatı 255 lira irsalâtı vardır.

Kırşehir merkezi:

137 lira varidatı olup Kaman nahiye şubesi vardır.

Kasaba şubesi:

Faaliyetle tanınmış olan bu şubemiz geçen sene zarfında 1240 lira varidat temin etmiş 955 lirasını Merkezi Umumiye göndermiştir. Ahmetli nahiye şubesi vardır.

Kandire şubesi:

Geçen sene zarfında 132 lirr varidat yapmıştır.

Kırklareli merkezi:

790 lira varidatı olup Pınarhisar nahiye şubesi vardır.

Kadirli şubesi:

52 lira varidat ve 50 lira irsalât olup Çotak şubesi vardır.

Koçhisar şubesi:

11 lira varidatına evvelki sene mevcudundan ilâve suretile 255 lira irsalât yapmıştır.

Kaş şubesi:

212 lira varidatı ve 195 lira irsalâtı vardır.

Karaburun şubesi:

153 lira varidatı olup Mordoğan nahiye şubesi vardır.

Kuşadası şubesi:

1792 lira varidat ve 1330 lira irsalâtı olup Akıncılar Selçuk şubeleri vardır.

Kütahya merkezi:

557 lira varidatı olup Armuteli, Gereği, Altıntaş nahiye şubeleri vardır.

Küre şubesi:

488 lira varidat ve 356 lira irsalâtı vardır.

Keskin şubesi:

133 lira varidatı ve 100 lira irsa-

lâtı olup Delice Ola. Yahşıhan, Çelebi şubeleri vardır.

Kemalpaşa şubesi:

105 lira varidat yapmıştır.

Kilis şubesi:

107 lira varidatı ve 72 lira irsalâtı vardır.

Keşan şubesi:

60 lira varidatına evvelki sene mevcudundan ilâve suretile Merkezi Umumiye 294 lira göndermiştir.

Kemaliye şubesi:

98 lira varidatı ve 50 lira irsalâtı olup Agın şubesi vardır.

Kemah şubesi:

41 lira varidatı olup Ermelek şubesi vardır.

Lapseki şubesi:

57 lira varidatı olup Umur bey, Çardak nahiye şubeleri vardır.

Nallıhan şubesi:

43 lira varidat temin eylemiştir.

Nevşehir şubesi:

243 lira varidat ve 200 lira irsalâtı olup Mele köy nahiye şubesi vardır.

Nusaybin şubesi:

9 lira varidat temin edebilmiştir.

Manisa merkezi:

1012 lira varidatı ve 500 lira irsalâtı olup Palamut nahiye şubesi vardır.

Mardin merkezi:

784 Lira varidatı 443 lira irsalâtı vardır.

Marmaris şubesi:

142 Lira varidatına evvelki sene mevcudundan ilâve suretile 200 lira irsalâtı vardır.

Mihalıççık şubesi:

264 Lira varidatı vardır.

Maçka şubesi:

26 Lira varidat yapmıştır.

Mesudiye şubesi:

583 Lira varidatı ve 239 lira da irsalâtı vardır.

Mudanya şubesi:

561 Lira varidatı ve 482 lira irsalâtı olup Tirilye nahiye şubesiyle Mahmudiye köy şubesi vardır.

Malatya merkezi:

Çalışkan ve faal bir merkezimiz olan Malatya merkezi geçen sene içinde 1500 lira varidat temin etmiş ve bundan 500 lirasını Merkezi umumiye göndermiştir. Âtiyen daha müsmir ve mühim faaliyetleri beklenmektedir.

Mucur şubesi:

436 Lira varidatı olup Hacıbektaş nahiye şubesi vardır.

Mersin merkezi:

Mevkiinin ehemmiyetine göre teşekküre lâyık bir surette çalışmakta olan Mersin merkezinin bu sene içinde 4708 lira varidat yapmağa muvaffak olmuştur. 261 lira irsalâtı vardır. Heyeti merkeziyesini teşkil eden faal arkadaşlarımıza muvaffakiyetlerinin temadisini temenni ederiz.

Midyat şubesi:

584 Lira varidat ve 501 lira irsalâtı vardır.

Merzifon şubesi:

247 lira varidatı ve 199 lira irsalâtı vardır.

Mustafa kemal paşa şubesi:

626 lira varidatı 300 lira irsalâtı vardır.

Muş merkezi:

63 lira varidatı 45 lira irsalâtı vardır.

Osmaniye (Ergani) şubesi

Geçen devre zarfında 262 lira varidat teminine muvaffak olmuş ve buna evvelki devreden müdevver kasa mevcudundan ilâve suretile 404 lirasını merkezi umumîye göndermiştir.

Orhaneli şubesi:

Gayur şubelerimizden biri olan Orhaneli şubemiz geçen sene içinde 1004 lira varidat yapmış ve bundan 513 lirasını merkezi umumimize göndermiştir. Bu şubemizin müsmir mesaisine teşekkürle beraber daha yüksek muvaffakiyetler dileriz. Harmanlık, Gökçedağ nahiye şubeleri vardır.

Olti şubesi:

138 lira varidat ve 90 lira irsalâtı vardır.

Ödemiş şubesi:

Esasen zikre lâyık bir derecede faaliyet göstermekte olan Ödemiş şubemiz geçen sene dahi 1350 lira varidat temin etmiştir. Bu varidattan 676 lirasını Merkezi Umumîye göndermiştir. Atıyen daha büyük faaliyetler göstereceğinden eminiz. Bu şubemizi idare eden muhterem arkadaşlara te-

şekkür ve yüksek muvaffakiyetler temenni ederiz.

Of şubesi:

274 lira varidatı ve 189 lira irsalâtı olup Fondi, Hayrat, Kadahor, Hadi köy şubeleri vardır. Gerek bu şubemiz gerek köy şubelerinin seylâp-zâdelere yardım hususunda yararlık ve muavenetleri dokunmuştur. Of, Fondi, Hayrat, Kadahor Hadi şubelerini idare eden aziz arkadaşlarımıza teşekkür eder ve daima muvaffak olmalarını temenni ederiz.

Orhangazi şubesi:

772 lira varidatı ve 325 lira da irsalâtı vardır.

Osmaneli şubesi:

260 lira varidat 174 lira irsalâtı vardır.

Ordu merkezi:

Geçen devre zarfında 571 lira varidat yapmıştır. Aybastı Şubesi vardır.

Pazır şubesi:

157 lira varidat 98 lira irsalâtı olup Ardeşin Hemşin nahiye Şubesi vardır.

Pasinler şubesi:

494 lira varidat ve 400 lira irsalâtı olup Pasini süflâ Şubesi vardır.

Pervari şubesi:

138 lira varidat yapmıştır.

Polatlı şubesi:

209 lira varidatı ve 200 lira irsalâtı vardır.

Rize merkezi:

1135 lira varidatı olup Mapavri şubesi vardır.

Samsun merkezi:

Mühim Merkezlerimizden biri olan Samsun Merkezimizin göstermekte olduğu semereli faaliyetleri geçen devre içinde lâyık olduğu mertebeye vasil olmuştur. Hilâliahmerin hayırlı gayesinin tahakkukuna yardım eden bu Merkezimizin Heyeti Merkeziye ve idaresini teşkil eden muazzez arkadaşlarımızın faaliyet ve gayretlerini takdirlerle zikrederiz. Geçen sene içinde 13390 lira gibi mühim bir varidat temin eden Samsun Merkezimizin muvaffakiyetlerinin tevalisini temenni ederiz. 5210 lira irsalâtı vardır.

Sürüş şubesi:

134 lira varidatı vardır.

Soma şubesi:

581 lira varidat ve 450 lira irsalâtı vardır.

Siirt merkezi:

972 lira varidat ve 34 lira irsalâtı vardır.

Suşehir şubesi:

167 lira varidatı ve 57 lira irsalâtı vardır.

Salihli şubesi

410 lira varidatı ve 300 lira irsalâtı olup Adala nahiye şubesi vardır.

Susıgırlık şubesi:

234 lira varidat ve 121 lira irsalâtı vardır.

Seferihisar şubesi:

167 lira varidatı ve 115 lira irsalâtı vardır.

Söğüt şubesi:

154 lira varidatı 110 lira irsalâtı vardır.

Sorgun şubesi:

56 lira varidatı vardır.

Saideli şubesi:

155 lira varidatı ve 180 lira irsalâtı vardır.

Sivas merkezi:

Gayur merkezlerimizden biri olan

Sivas merkezimiz geçen devre zarfında 1111 lira varidat teminine muvaffak olmuştur. Âtiyen daha yüksek faaliyetine bihakkın intizar olunabilir.

Sungurlu şubesi :

382 lira varidat ve 223 lira irsalâtı vardır.

Silvan şubesi :

314 lira varidatı ve 250 lira irsalâtı vardır.

Sivrihisar şubesi :

225 lira varidatı ve 135 lira irsalâtı olup Günyüzü şubesi vardır.

Seyitgazi şubesi :

422 lira varidatı ve 10 lira irsalâtı vardır.

Savur şubesi :

931 lira varidatı ve 844 lira irsalâtı vardır.

Sandıklı şubesi :

581 lira varidat teminine muvaffak olmuştur.

Simav şubesi :

40 lira varidatı vardır.

Sındırgı şubesi :

313 lira varidatı ve 106 lira irsalâtı vardır.

Sinop merezi :

275 lira varidatı ve 231 lira irsalâtı vardır.

Sarayköy şubesi :

422 lira varidatı ve 310 lira irsalâtı olup Kadi köy nahiye şubesi vardır.

Siverek şubesi :

38 lira varidatı vardır.

Söke şubesi :

721 lira varidatı 550 lira irsalâtı olup Bağarası nahiye şubesi vardır.

Şebinkarahisar merkezi :

Geçen devre esnasında 269 lira varidat temin etmiş olup evelki sene mevcudundan ilâve suretile Merkezi umumimize 297 lira gönderilmiştir.

Şarkî Karagaç şubesi :

58 lira varidatı ve 60 lira irsalâtı vardır.

Şarkışla şubesi :

256 lira varidatı vardır.

Şiran şubesi :

12 lira varidatına evelki sene

mevcudundan ilâve etmek suretile 45 lira irsalâtı vardır.

Tokat merkezi :

Mühim ve gayur merkezlerimizden biri olan Tokat merkezi geçen devre zarfında 1846 lira varidat teminine muvaffak olmuş ve bundan 807 lirasını Merkezi umumiye göndermiştir.

Atiye daha müsmir faaliyetler göstereceğinden emin bulunduğumuz bu Merkezimizi idare eden muhterem arkadaşlarımıza teşekkür ve mütevali muvaffakiyetler temenni eyleriz. Turhal şubesi vardır.

Tire şubesi :

Ötedenberi faaliyetile tanınmış olan Tire şubemiz geçen devre esnasında da 1330 lira varidat teminine muvaffak olmuş ve bundan 750 lirası Merkezi Umumimize gönderilmiştir. Bu şubemizi idare eden aziz arkadaşlarımızın her zaman muvaffak olmalarını temenni ederiz.

Tirebolu şubesi :

109 lira varidatı ve 19 lira irsalâtı vardır.

Torol şubesi :

Temin eyledikleri 29 lira varidata evelki sene mevcudundan müdevver nakdi mevcudunun ilâvesile Merkezi umumimize 100 lira göndermiştir.

Tosya şubesi :

115 lira varidatı ve 63 lira irsalâtı vardır.

Taşköprü şubesi :

133 lira varidatı ve 24 lira irsalâtı vardır.

Tortum şubesi :

126 lira varidat yapmıştır.

Terme şubesi :

69 lira varidatı 18 lira irsalâtı vardır.

Tarsus şubesi :

Mühim şubelerimizden biri olan Tarsus şubemiz 1059 lira varidat yapmağa muvaffak olmuş ve bundan 850 lira Merkezi Umumimize göndermiştir.

Bundan sonra daha yüksek muvaffakiyetler göstereceğinden emin olduğumuz bu şubemizi idare eden arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

Trabzon merkezi :

Esasen fartı gayretile temayüz etmiş olan Trabzon merkezimiz Of felâketzedelerine yardım hususunda takdirlere lâyık gayret ve faaliyet göstermiştir. Bundan maada geçen devre zarfında 3252 lira gibi mühim

bir varidat temin etmiş, ve bundan 1900 lirasını merkezi umumimize göndermiştir.

Bu merkezi idare eden muhterem arkadaşlarımızın kıymetli mesailerinde daima muvaffak olmalarını temenni ederiz.

Tavas şubesi:

Geçen devre içinde 657 lira varidat temin etmiş olup Değirmen Dere nahiye şubesi vardır.

Tutak şubesi:

50 lira varidat yapmıştır.

Tercan şubesi:

510 lira varidatına evvelki sene mevcudundan ilâve suretile 567 lira göndermiştir.

Urfa şubesi:

Yaptığı 28 lira varidatını aynen Merkezi umumiye göndermiştir.

Uluburlu şubesi:

29 lira varidatı olup Sekzkent şubesi vardır.

Ulukışla şubesi:

241 lira varidatı ve 81 lira irsalâtı vardır.

Urfa merkezi:

926 lira varidatı ve 250 lira irsalâtı vardır.

Ünye şubesi:

714 lira varidatı olup 513 lirasını Merkezi Umumiye göndermiştir.

Uşşak şubesi:

241 lira varidatına evvelki sene mevcudundan ilâve suretile 1250 lira irsalât yapmıştır.

Banaz Ulubey, Karahallı nahiye şubeleri vardır.

Uzunköprü şubesi:

1994 lira varidatı ve 1223 lira irsalâtı vardır.

Vakfıkebir şubesi:

831 lira varidatı ve 531 lira irsalâtı vardır.

Vezirköprü şubesi:

47 lira varidat yapmıştır.

Vize şubesi:

167 lira varidatı ve 199 lira irsalâtı vardır.

Van merkezi:

Geçen devre içinde 1082 lira varidatı ve 165 lira irsalâtı vardır. âtiyen daha büyük ve mühim faaliyetlere intizar ederiz.

Yabanabat şubesi:

444 lira varidat ve 332 lira irsalâtı vardır.

Yenişehir şubesi:

Yaptığı 141 lira varidatına evelki sene mevcudundan ilâve suretile 200 lira irsalâtı olup İznik şubesi vardır.

Yenihan şubesi:

76 lira varidat ve 60 lira irsalâtı vardır.

Yalvaç şubesi:

139 lira varidatı ve 50 lira irsalâtı vardır.

Zonguldak merkezi:

1781 lira varidatı ve 60 lira irsalâtı vardır.

BEŞİNCİ FASIL**Malî kısım**

1 Temmuz 1928 tarihinden 30 Haziran 1929 tarihine kadar olan devrenin hesabi kat'isile 1 Temmuz 1929 plânçosu takdim kılınmıştır.

Meclisi Âlilerinin tasdik buyurduğu 1928 - 1929 senesi bütçesindeki muhammen mikdara göre varidatı umumiyemiz hesabı kat'î cetvelinde de görüleceği üzere 429,253 lira 13

kuruş 293 milim fazlasile 1 373 254 lira 13 kuruş 293 milime balığ olmuştur.

Kuraklık dolaysile iztirap çeken vatandaşlarımızın alâminin tehvini için Heyeti Celileniz tarafından iki defada sarfı karargir olan 750 000 lira da bütçedeki masraflarımız yekûnuna zam edilmiştir. Bu suretle sarfına mezuniyet vermiş olduğunuz 1510021 liradan 117534 lira 38 kuruş 194 milim tasarrufla 1392486 lira 61 kuruş 006 milim masraf yapılmıştır.

Merkez ve şubelerimizin faaliyet sahalarını teşkil eden aidat, müsamere şefkat pulları, çiçek günü ve adliye kâğıtları varidatının bütçedeki muhammen mikdara balığ olmamasının sebebi yüksek Heyetimizçe de malûmu olan kuraklık dolaysile aziz milletimizden bir kısmının malî vaziyetinin sarsılması hasebile hayır evimize lâıyıkı veçhile yardıma imkân bulamamalarından ileri gelmiştir.

Oyun kâğıtları hasılatı olarak tahmin ve bütçeye konan 150 000 lira ya mukabil varidat hanesinde görülen 29 438 liraya gelince; bu da satış hasılatından 68 932 liraya balığ olan mubayaa masrafının tenzil edilmesinden tevellût etmiştir. Bundan başka önümüzdeki seneye satışa muheyya 157 090 lira 25 kuruş 50 santimlik oyun kâğıdı da devrolunmuştur.

Fennin icabatına göre tarafımızdan tesisatı yeniden yapılarak işledilmekte olan Afyonkarahisar maden su-

yunun kat'i hesabı da önümüzdeki sene içinde intaç edilecektir.

Bütçenin masraf kısmının Merkez ve şubelerin idarî masraflarında fazla sarf edildiği görülen 54578 lira 25 kuruş; Merkez ve şubelerimizin bu masraflar için bütçeye konan mikdarın asgarî olarak konulmuş olmasından naşidir.

Merkez ve şubelerimizin geçen senelere ait idarî masraf ve yardımları için kezalik bütçenin masraf kısmına

konan vahitler yerine 26 108 lira 31 kuruş 375 milim idarî masraf olarak ve 8548 lira 54 kuruş da muhtelif yardımlar olarak sarfedilmiştir.

12 inci « İnşaat, Tesisat ve tamirat » faslında fazla sarfedildiği görülen 33192 lira 27,5 kuruşun da muvazenei Umumiye talimatnamesinin 12 inci maddesine tevfinden sarfedilmiş bulunmasına mebni kabulü lâzımgelmekle Heyeti Celilelerine arz olunur.

Tek elin şakırtısı Çıkamaz

Yukarda resmini dercettiğimiz muhterem İnayet Bey Cemiyetimizin Antep merkezinin reisi bulunuyorlardı. Kendileri İstanbula nakl eylediklerinden hak-kile işgal ve pek büyük hizmetleriyle temayüz ettiği Antep merkezimizin riyaset merkiinden maalesef istifa eylemişlerdir.

İntep Bey 1929 senesinden beri mebhüs merkezimizin riyasetine inlihap edilmişlerdi. Gerek zamanı idarelerinde ve gerekse işgâl vakitlerinden itibaren riyasete inlihap olunduğu zamana kadar ibraz buyurdıkları faaliyet cidden silayışe sezadır. Antep merkezimizi faaliyette nümune olacak bir hale getiren İnayet Beyin İstanbula nakilleri bizi çok müteessir etmiş ise de Cemiyetimize hizmet etmeği kendisine iş edinen bu hamiyetli genç vatandaşımızın bulundu-ğu muhitte de yeniden çalışacağını düşünerek müteselli oluyoruz.

Gendilerine şimdiye kadar ibrazettikleri hidemattan dolayı arzı teşekkürü vicdanî bir borç telâkki eyleriz.

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

İzmir Merkezine Mensup İkiçeşmelik Dispanserinin
1930 SENESİ EYLÜL AYINA MAHSUS SİHHÎ CETVEL
BİR AY ZARFINDA MÜRACAAT EDEN HASTA MİKTARI

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	9	32	27	68
Akciyer	11	5	3	19
Kalp	0	28	10	38
İdraryolu	1	9	3	10
Sinir	0	20	9	29
Bağırsak	21	10	9	40
Cilt	10	9	11	30
Göz	3	28	19	50
Kulak, buğaz	41	53	22	116
Bağırsak kurtları	8	5	6	19
Sıtma	205	418	370	993
Grip	2	7	1	10
Zatürree	1	0	1	2
Zatülcenp.	0	2	1	3
Akciyer veremi	0	4	7	11
Sair âza veremi	1	0	0	1
Romatizma	0	31	9	40
Belsouklugu	0	1	3	4
Kadın hastalıkları	0	16	0	16
Harici hastalıklar	40	84	122	246
Sair hastalıklar	38	78	49	165
Boğmaca	6	0	0	6
Yekûn	397	837	682	1916

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

İzmir Merkezine mensup Karşıyaka Dispanserinin
1930 SENESİ EYLÜL AYINA MAHSUS SİHHÎ

İSTATİSTİK CETVELİ

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	0	12	0	12
Akciyer	0	7	11	18
Kalp	0	13	10	23
İdrar yolu	0	0	5	5
Sinir	0	9	4	13
Göz	9	5	2	16
Kulak, buğaz, burun	5	2	1	8
Sıtma	157	199	157	513
Bağırsak	25	14	19	58
Bağırsak kurtları	9	0	0	9
Zatürree	0	0	0	0
Zatülcenp	0	0	0	0
Romatizma	0	5	6	11
Akciyer veremi	0	3	2	5
Sair âza veremi	0	4	3	7
Firengi	0	0	0	0
Belsoğukluğu	0	0	2	2
Kadın hastalıkları	0	17	0	17
Haricî hastalıklar	13	9	25	47
Sair hastalıklar	50	9	25	47
Yekûn :	243	352	308	903

Afyon karahisar ma'den suyu te'sisatında çalışan memurlarımıza
mahsus evlerden :

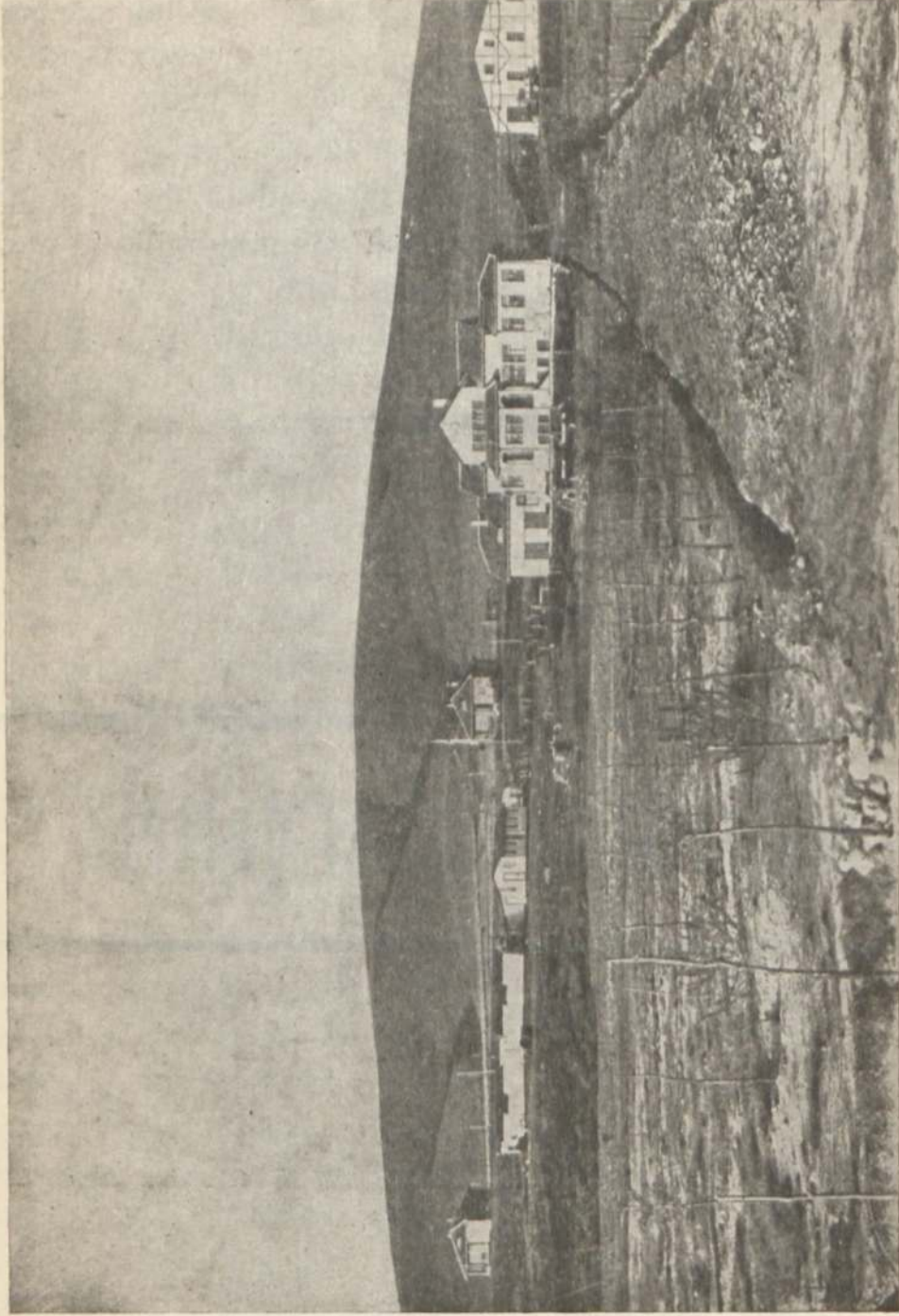
Afyon karahisar ma'den suyu
sıhhata çok faydalıdır

HİLÂLİAHMER MERKEZ VE ŞU'BELERİNİN HESABLARI

	T A R İ H	Varidat	M. U.ye İrsalât	Diğer masraflar
Ulukışla	1/ 7/929 —31/5/930	88.091	11.000	38.126
Koçhisar	1/10/928 —31/5/930	9.485	10.33	1.829,50
Ürgüp	1/10/926 —30/6/930	89.703	35.106	31039
Marmaris	1/ 4/930 —30/6/930	5.700		10 65
Biğa	1/10/929 —30/6/930	16.168		3.845
Aksaray	1/ 7/ 928 —30/5/930	139.042	150	154.650
Mersin	1/ 1/930 —30/6/930	364.233	200.000	95.172
Gevaş	1/ 4/930 —30/6/930	8.706		3.796
Pertek	1/ 10/928—30/6/930	4.285	15.000	
Palu	1/ 1/928 —30/6/930	14.216	6.500	2.265
Umurbey	1/ 9/928 —30/9/930	3.752,50	4.831,50	909
Çardak	1/ 1/930 —30/9/930	655	3031	24
Lapseki	1/10/929 —30/9/930	3 752,50		2.185
Bor	1/ 4/930 —30/6/930	38.588	38.482	2.862
Nevşehir	1/ 1/929 —30/6/930	40.136	29.790	8.373
Niğde	1/ 1/927 —31/3/930	197.541,50	104.494	125.512
Evciler	1/ 4/929 —30/9/930	5.565	4.268	1.300
Küçük kuyu	1/ 7/929 —30/9/930	11.329,50	11.329,50	
Bayramıç	1/ 7/930 —30/9/930	32.610	19.000	3.046
Ayvacık	1/10/929 —30/9/930	10.015,50		3.750
Bozcaada	14/ 3/929 —30/6/930	8.616		977
Kemaliye	1/ 1/929 —30/6/930	2.000		6.210
Ergani madeni	1/ 7/928 —30/9/930	14.694	17,770	1.524
Kozköy	1/ 3/929 —30/9/935	1.717	1.262	455
Cureşe	7/ 2/930 —30/9/930	3.018	2.648	370
Gelibolu	1/ 9/929 —30/6/930	6.245	6.000	1.570
Karabiğa	1/ 7/929 —30/9/930	6.170	1.0000	3.918
Çanakkala	1/10/929 —30/9/930	78.236	20.060	58.176

	TARİH	Varidat	M. U. ye irsalât	Diğer masraflar
Samsun	1/7/929 — 30/6/930	1.167.112	484.295	719.891
Elaziz	1/7/930 — 30/6/930	68.535	30.000	289.809
Malatya	1/4/930 — 30/6/930	265.860	60.000	234.935
Kemal paşa	1/1/930 — 30/9/930	13.503	15.000	4.809
Seferihisar	1/1/930 — 30/9/930	23.463	10.000	18.405
Urla	1/1/930 — 30/9/930	4.917	5.000	787

İşsizlik, aşsızlığı getirir

Afyon karahisar ma'den suyu menba te'sisatımızın Heyeti
umumiyesinin görünüşü

Hilaliahmer merkez ve şubelerinin Heyeti idare azalarının cetveli

Bürhaniye

Rıfat	Bey	Doktor	Reis
Süreyya	"	Tüccar	Veznedar
Hakkı	"	Dava vekili	Kâtip
Hüseyin	"	Benderli	Âza
Hüseyin	"	Tüccar	"
Kadri	"	Muhasebei hususiye memuru	"
Rahmi	"	Adliye zabıt kâtibi	"
Hasan	"	Maliye tahsildarı	"

*
* *

Eşme

Ratip	Bey	Doktor	Reis
Hacı Süleyman	Efendi	Bakkal	Veznedar
İbrahim	Bey	Süruri Zade. Fırıncı	Kâtip
Avni	"	Sıhhiye memuru	Âza
Rıza	"	Ali Bey Zade	"
Sabri	"	Baş çavuş zade	"
Emin	"	Varidat kâtibi	"

*
* *

Gümüş Hacıköy

Rıza	Bey	Karslı zade	Reis
------	-----	-------------	------

Salim	Bey	Baykuş „	Veznedar
İbrahim	„	Hüseyin „	Kâtip
Kadri	„	Doktor	Âza
Ahmet	„	Sıhhiye memuru	„
Haydar	„	Muallim	„
Yaşar	„	„	„
Lâtife Hanım	„	„	„

*
* *

Akseki

Hamdi	Bey	Nüfus memuru	Reis
Nuri	„	Tütün inhisar memuru	Kâtip
Mustafa	„	Bank memuru	Veznedar
Halil	„	Dava vekili	Âza
Mehmet	„	Muhasebei hususiye memuru	„
Gani	„	Maliye sandık emini	„
Şerif	„	Muallim	„
Tahir	„	„	„

*
* *

Akçadağ

Mahmut	Bey	Battal ağa zade	Reis
Mustafa	Efendi	Mütekait	Veznedar
Cemil	Bey	Muallim	Kâtip
Halil	Efendi	Sıhhiye memuru	Âza
Ömer	„	Varidat » »	„
Ahmet	„	İnhisar memuru	„
Ali	„	Çilvez	„
İbrahim	„	Almas zade	„

*
* *

Reşiri

Lûtfu	Bey	Sihhat memuru	Reis
Celâl	"	Telgraf müdürü	Veznedar
Aptûlkadir	"		Kâtip
Baki	"	Tütûn inhisar memuru	Âza
Cemal	"	Varidat kâtibi	"
Mustafa	"	Tüccar	"
Lûtfu	"	Muhasebei hususiye memuru	"
Aptûllâtif	"	Nüfus memuru	"

*
* *

Kalecik

Osman	Bey	Meclisi umumî azasından	Reis
Celâl	"	Müfti zade	Kâtip
Ahmet Refik	"	Mumyakmaz zade	Veznedar
İbrahim	"	Tahrirat kâtibi	Âza
Mahmut	"	Varidat kâtibi	"
Bilal	"	Muallim	"
Sabit	"	Varidat kâtibi	"
Hafız İbrahim	"	Saatçi	"

*
* *

Hekimhan

Mehmet	Bey	Nüfus memuru	Reis
Faîk	"	Askerlik şube kâtibi	Kâtip
Mustafa (Mehmet)	"	Tapu memuru	Veznedar
Ahmet	"	Malmüdüdü	Âza
Hasan	"	İmam zade	"
Mehmet Ali	"	Belediye reisi	"
İsmet	"	Garip zade	"
Nihat	"	J. K. Yüzbaşı	"

*
* *

Çemişgezek

Şeref	Bey	Müddei umumî	Reis
Bürhanettin	„	Baş kâtip	Veznedar
Hıfzı	„	Dedebey zade	Kâtip
Âdil	„	Bey zade	Âza
Sâlâhaddin	„	Tüccar	„
Nuri	„	Malmüdürü	„
Fahri	„	J. K,	„
Zülkarneyn	„		„

*
* *

İnegöl reisi Emin Efendinin istifasına binaen berveçhi zir tebed-
dülât olmuş ve keyfiyeti intihap tasdik edilmiştir:

İhsan	Bey	Doktor	Reis
Hüseyin	»	»	Kâtip
Emin	»	Zoda zade	Âza

*
* *

Devrek

Hüseyin	Efendi	Müderris
Tahir	»	Müfti
İbrahim Rahmi Bey		Avukat
Rasim	»	»
Hakkı	»	Bank memuru
Nuri	»	Yüzbaşı Oğlu
Hacı emin	»	Tüccar
Hasan	»	Nüfus memuru

*
* *

Midyat Heyetinin kasabadan hicret etmiş olmalarına binaen yeniden berveçhizir intihabedilen heyetin keyfiyetli intihapları tasdik edilmiştir:

Lûtfu	Bey	Malmüdürü	Reis
Nuri	»	Aziz zade	Veznedar
Nuri	»	Sıhhat memuru	Kâtip
Salih	»	Müfti	Âza
Şerif	»	Dava vekili	»
Toma	»	Matrav	»
Ahmet	»	Tüccar	»
Aptülmesih	»	Üsküf	»

*
* *

Nusaybin

Fahrullah Efendi	Müfti	Reis
Muhittin	»	Nüfus memuru
Ali Rıza	»	Muhasebei hususiye memuru
Muhittin	»	Belediye reisi
Aptülkadir	»	Belediye âzasından
Es'at	»	Baş muallim
Ahmet Hamdi	»	Tütün inhisar memuru
Rıza	»	Sıhhat memuru

*
* *

Kemaliye

Rıza	Bey	Muallim	Reis
Tevfik	»	Tütün inhisar memuru	Veznedar
Yusuf	»	Mazlum zade	Kâtip
Şerif	»	Doktor	Âza
Hacı	»	Zülfikâr zade	»
Hüseyin	»	Kethuda zade	»

Ahmet	Efendi	Fırıncı	Âza
Turgut	»	Muallim	»

*
* *

Pütürge

Nafiz	Bey	Kaymakam	Reis
Mustafa	»	Nüfus kâtibi	Kâtip
Hilmi	»	Tahrirat kâtibi	Veznedar
Yusuf	»	Halk fırkası mutemedi	Âza
Osman	»	Şube reisi	»
Kadri	»	J. K	»
Kadri	»	Nüfus memuru	»
Hasan	»	Bayraktar	»

*
* *

Pazar

Fehmi	Bey	Kaymakam	Reis
Reşat	»	Yasa zade	Kâtip
Mustafa	»	Balta »	Veznedar
Fahir	»	Doktor	Âza
İsmail	»		»
Kadri	»	Basa zade	»
Ziya	»	»	»

*
* *

Niğde

Fazıl	Bey	Sıhhat müdürü	Birinci reis
Esat	»	Müddei umumi	İkinci reis
Hayrettin	»	Eczacı	Muhasıp
Mustafa	»	Belediye reisi	Veznedar
Sait	»	Doktor	Kâtip

*
* *

Sürmene

Mustafa	Bey	Kulaç oğlu	Reis
Dursun	»	Çakır zade	
Aziz	»	Aziz ağa zade	
Şükrü	»	Doktor	
Şakir Şükrü	»		
Ali	»	Kır ali zade	
Celâl	»	Kara bacak zade	

* * *

Hendek

Muzaffer	Bey	Doktor	Reis
Mustafa Asım	»	Çavuş oğlu	Kâtip
Niyazi	»		veznedar
Aziz	»	Doktr	Âza
Mustafa	»	Aayancı oğlu	»
İhsan	»	Eczacı	»
Sükriye	Hanım	Kabile	»
Lâtife Sezai	»		»
Ömer	»	Naili zade	»

* * *

Pertek

Ali	Bey	Başmuallim	Reis
Suphi	»	Müskirat memuru	Kâtip
Zeki	»	Tahrirat kâtibi	Veznedar
Besim	»	Kaymakam	Âza
Mehmet Ali	»	Belediye reisi	»
Nuri	»	Muhasebei hususiye memuru	»
Mehmet	»	Şorgulu	»
Sıtkı	»	Varidat kâtibi	»

* * *

Palo

Mustafa Nami Bey		Kaymakam	Reis
Ömer	»	Nüfus memuru	Kâtip
Yakup	»	Evkaf memuru	Veznedar
Maksut	»	Sabık meb'us	Âza
Hakkı	»	»	»
Halil	»	J. K.	»
Ziya	»	Şube muamelât memuru	»
Mahmut	»	Evrenos zade	»

*
* *

Kırklareli

Ahmet Hamdi	Bey	Sihhat ve İçtimai muavenet müdürü	Birinci Reis
Süreyya	»	Belediye baytarı	İkinci »
Hayrettin	»	Hastane Baş hekimi Operatör	Kâtip
Ali Rıza	»	Yeşil yurt gazetesini müdürü	Veznedar
Süleyman Şevket	»	Eşraftan Sabık Belediye reisi	Muhasip
Emir Muhterem	»	Vilâyet belediye tabibi	Âza
Mehmet can	»	Serbest etibbadan	»
Fahrettin Kâmil	»	Vilâyet merkez tabibi	»
İbrahim Feridun	»	Serbest Eczacı	»
Emin	»	Tüccar	»
Haşım	»	»	»
Mehmet Halit	»	»	»
Nail	»	»	»
Kâzım	»	Muallim	»
Tevfik Apdurrahman	»	»	»

*
* *

Keban

Hüseyin	Bey	Telgraf Müdürü	Reis
İzzet	»	Hacı Ahmet efendi zade	Veznedar

Davut	Bey	Sıhhat memuru	Kâtip
Muhittin	»	İdarei hususiye tahsildarı	Âza
Cemil	»	Tapu memuru	»
Mustafa	»	Sandık emini	»
Maksut	»	Ali efendi zade	»
Apdullah	»	Siirtli	»

*
* *

Ergani madeni

Suphi	Bey	Yusuf zade	Reis
Mustafa	»	Kavas başı zade	Veznedar
Faruk	»	Nüfus memuru	Kâtip
Esat	»	Şube hesap memuru	Âza
Mustafa	»	Muallim	»
Neci	»	Varidat kâtibi	»
Şehmus	»	İmam	»
Selim	»		»

*
* *

Çal

Mustafa	Efendi	Muhasebei hususiye memuru	Reis
Hüseyin	«	» » kâtibi	Veznedar
Tahir	»	Sıhhat memuru	Kâtip
Necip	»	Ahmet ağa zade	Âza
Raşit	»	Tabak	»
Ali	»	Keçeli	»
Hacı Mahmut	»		»
Tekin	»	Muallim	»

*
* *

Kars

Mehmet Emin	Bey	Birinci Reis
-------------	-----	--------------

Kasım	Bey	Kurşun oğlu	İkinci reis»
İhsan	»	Ziraat bank Müdürü	Veznedar
Ali Rıza	»	» » muhasibi	Muhasip
Ragıp	»	Dava vekili	Kâtip
Osman	»	Gül ağa oğlu	Âza
Ziya	»	Tüccardan	»
Hacı Cebbar	»		»
Hikmet	»	Hususi muhasebe müdürü	»
Osman	»	Belediye veznedarı	»
Hafız Kurban	»	Tüccardan	»
Hamit	»	»	»
Şevket	»	Maarif müdürü	»
Yusuf Celâlettin	»	Tüccardan	»

*
* *

Erzurum

Şerif	Bey	Sihhat ve İctimai muavet Müdürü	Birinci Reis
Şefik	«	Nümune hastanesi Baş hekimi	İkinci «
Rifat	»	Tüccardan, Karşı zade	Muhasip
Tevfik	»	Belediye hekimi	Veznedar
Nuri Mehmet	»	Diş hekimi	Kâtip
Meliha	Hanım	Kız Muallim mektebi Müdür muavini	Âza
Sadrettin	Rey		»
Hulûsi	»		»
Tahsin	»	Alyanak zade	»
Salim	»	Doktor	»
Tevfik	»	Haşım bey zade	»
Nafiz	»		»
Hafız	»	Saraç zade	»
Canip	»	Mücellit zade	»
Şakir	»		»

*
* *

Gercüş

İbrahim	Bey	Başmuallim	Reis
Sıtkı	»	Varidat kâtibi	Veznedar
Hüseyin	Efendi	İbrahim oğlu	Kâtip
Tahir	»	Muallim	Âza
Ömer	»	Tütün inhisar memuru	»
Bedrettin	ağa		»
İbrahim	Efendi	Belediye reisi	»
Cemil	Bey	Malmüdüdü	»

*
* *

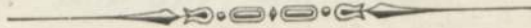
Devrek

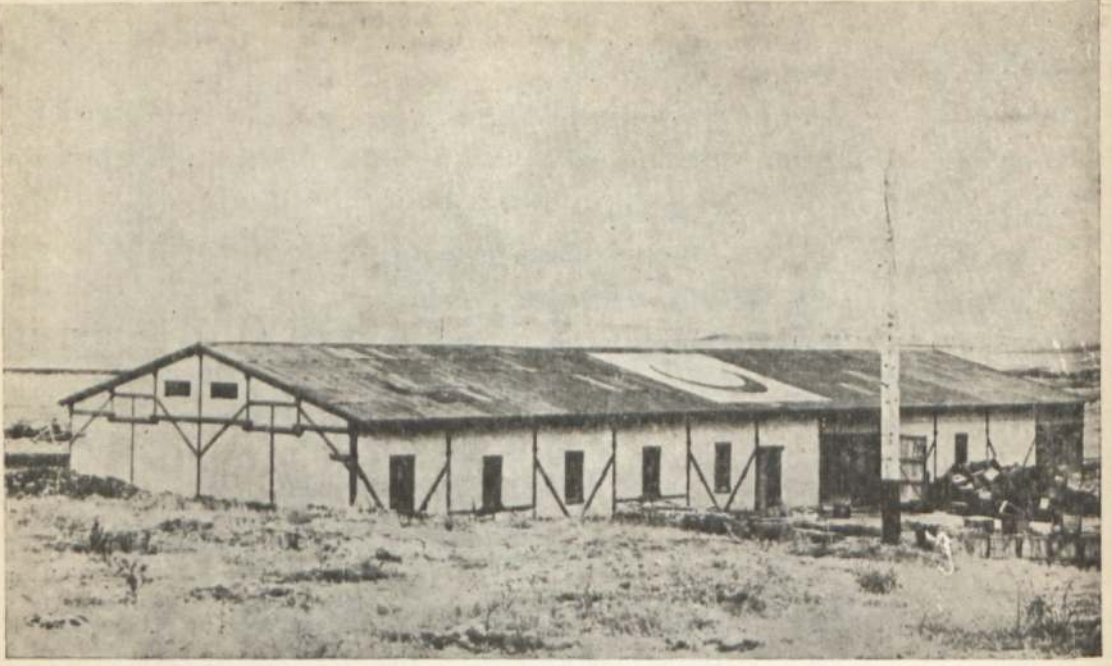
Tahir	Bey	Müfti	Reis
Hakkı	»	Bank memuru	Veznedar
Hasan	»	Nüfus »	Kâtip

*
* *

Ereğli (Karadeniz)

Bahattin	Bey	Hükümet hekimi	Reis
Ali Yaver	»	Hastane »	
Nef'i	»	Belediye »	
Kâzım	»	Hacı Raşit zade	
Ömer	»	Tüccardan, Direkçi	
Muzaffer	»	Kâhya oğlu	
Halil	»	Hacı Derviş oğlu	

Afyon karahisar ma'den suyu deposu

**Mide ve Kara ciğerinizden rahatsız
iseniz afyon Karahisar ma'den suyu içiniz**

İzmir felâketi

Teşrinevvelin yirmi altısında İzmirin semasını kaplayan kara bulutlar, bizi yeni bir matem ile müteellim etti. Durmamacasına yağan yağmur ve dolu, tufanı andırdı. Yağmurun şiddeti hakkında bir fikir verebilmek için nefsi İzmir'e bir sene zarfında yağan bütün yağmur bir gün ve gece içinde bilâ fasıla belâ gibi yağdığını arzederek okuyucularımız belki bir fikir edinmiş olurlar. Bir kaç saat zarfında beher metre murabbına düşen yağmurun sıkleti üçyüz kilodan fazladır. Felâket sayılan ve anallere geçen yağmur ve dolular arasında bu afet, en başta sayılanlar arasında bulunuyor. Ayın yirmi yedisine kadar ankaz altında kalmak, Sel tarafından sürüklenip boğulmak ve gaip olmak suretile yüzlerce kişinin vefatı tespit edilebilmiştir. Gün geçtikçe afetin büyüklüğü tezahür ediyor ve tetkikat devam eyleyor. Merkezi Umumiîmiz acil bir hizmette bulunmak üzere mahallî Hilâliahmer merkezine hemen 20000 lira gönderdi. İmkân dairesinde elinden geldiği kadar felâketten muztarip olanlara yardıma çalışıyor.

Reisimiz, Sıhhat ve içtimaî muavenet Vekili Dr. Refik B. efendi Hz. Müfettişi umumîmiz Çorum meb'usu Dr. Mustafa B. Ef. yardım teşkilâtını mahallinde idare etmek üzere İzmir'e gitmişlerdir. Hilâliahmer bu felâketzedelere elinden geldiği kadar yardıma devam etmektedir.

Gelecek sayımızda bu fecia hakkını da alacağımız malûmatı yazacağız.

Salibi ahmer haberleri

İngiliz Salibi Ahmeri

Muharriri : Sör Artur Stanley

İngiliz Salibi ahmer reisi - bu zat aynı zamanda « İttihad » ın idare meclisi ve icrai komitesi azasından bulunmaktadır - Vers la Santé mecmuası için, cemiyetin altmış senelik faaliyetinin bir tarihçesini yapmak lutfunde bulundu. Ahiren Londra'da ilk defa olarak ictima etmiş olan mühim konferans - Britanya imperatorluğu Salibi ahmerleri konferausı Salibi ahmer âleminde pek büyük bir alâka uyandırmıştır. Bu muazzam imperatorluk dahilinde insaniyet lehine teressüm eden hareket günün meselesi olmuş demektir.

« Hasta ve yaralı askerlere muavenet » namını alan millî İngiliz cemiyeti, (1870) Fransız - Alman muharebesi esnasında, o tarihten altı sene evvel tespit edilmiş olan Cenevre mukavelesine tevfikân, Londra'da teşekkül etmiştir. Cemiyetin ilk defa olarak reisliğini der'uhde eden kraliçe Viktorya, princesse Christiyan ile Florence Nigthingale'm sadikane teşriki mesailerini te'min etmişti. Yeni teşekkül eden cemiyet, Salibi ahmerin alâmetini ve bayrağını kabul etmiş, Londra şehreminini de cemiyet lehine bir iâne defteri açmıştı. Adedi mühim bir yekûna baliğ olan müstahdiminin alelâcele toplanmış ve bütün bir teşkilâtın hiç yoktan vücade getirilmiş

olmasına rağmen, İngiliz Salibi ahmerinin Fransız ve Alman harp saflarında şayanı takdir himmetleri sebkettmiştir. Harbın imtidat ettiği müddetçe, cerrah, kadın hasta bakıcı ve bu emri hayra yardımcı olarak (200) kişi kullanılmış levâzımı sıhhiye tevziine mahsus olarak Fransa ve Almanya'da (12) merkezî depo vücade getirilmiştir. Harp bittikten sonra, Londra'da dercedilmiş olan iânedan bakiyye kalan paranın bir kısmı, « Viktorya » hastahanesi için alınan ve muahharen kraliçe Aleksandra'nın te'sis ettiği « asker kadın hasta bakıcılar » hıdematının nüvesini teşkil eylemiş olan hasta bakıcı kadınların emri intihabına tahsis edildi.

Gerek müteaddit ecnebi harp meydanlarında, gerek İngiliz askerlerinin iştirak ettiği bir çok küçük muharebe ve seferlerde İngiliz yardım cemiyetinin müşfik te'sirata görülmüştür.

« Milli Yardım Cemiyeti » ne ve Saint Jean sınıfına mensup seyyar hastahane müstahdimini ile « askeri hasta bakıcı kadınlar » hizmetinin mümessillerini bir araya toplamak fikri (1897) senesinde tebellür etmiştir. Bu suretle İngiliz Salibi ahmerinin merkezi meclisi teşekkül etmiş ve geçen asır nihayetinde zuhureden Transval muharebesi esnasında askeri sıhhiye hizmeti ile müfit bir tarzda teşriki faaliyet eylemiştir. Bu meclisin müdahalesi sayesinde, iki sıhhiye treni ile bir hastahane gemisinin ve kadın hasta bakıcılarla, erzak, mualecat ve levâzımı iksaiyenin Afrika cephesine irsali te'min edildi. « Salibi ahmer » teşekkülleri muharebe meydanlarında vazifelerini ifa ederken, diğer taraftan halkın hissi teavünü vaziyete bigâne kalmıyor, birinci sınıf müteaddit sahra hastahanelerinin emri teşkiline yardım ediyordu. Comtesse de Dudley Büyük Britanya'da para toplıyor ve meşhur doktorlardan bir çoğunun mazhari muzaheretini olarak, tahtı tedaviye alınan çürüğe çıkarılmış zabitlerle hasta bakıcı kadınların ihtiyaçlarını ve tıbbi tedavilerini te'min eyliyordu.

« Harp hasta ve yaralılarına yardım milli cemiyeti » ve « İngiliz

Salibi ahmeri merkezi meclisi » unvanlarını taşıyan iki teşkilâtın tevhidini (1905) senesinde vuku bulmuştur. Filhakika « Salibi ahmer » in bütün İmperatorluk dahilindeki faaliyetinin bir cemiyette temessül etmesi daha muvafıktı. İşte bu cemiyetin resmi küşadı, 17 Temmuz 1905 tarihinde Buckingham sarayında Kraliçe Aleksandra'nın riyaset ettiği bir ictimada icra edilmiş olup, müşarünileyha tarafından müzakeratın küşadında iradolunan nutukta, İngiliz Salibi ahmerinin teşekkülünün ana hatları tersim edilmiş bulunuyordu.

Derhal faaliyete geçen İngiliz Salibi ahmerinin ilk işi bütün kontluklar dahilinde şubeler ihdası oldu. Bu tarihte milli yardım cemiyetinde mevcut bulunan nükt, yalnız harp vukuunda ve bu harbe de İngiliz askerlerinin iştiraki halinde kullanılmak kaydıyla İngiliz Salibi ahmeri hey'eti idaresine teslim edildi. Fakat inkişafını tesri edebilmesi için de, varidatın yeni teşekkülün emrine bırakılması karargir oldu.

Sekizinci beynelmilel Sslibi ahmer konferansı 1907 senesinde Londrada in'ikad eylemiştir. Yirmi dokuz milletin temsil edildiği bu ictimada mühim meseleler münakaşe edildi. Konferansın son celsesinde, beynelmilel Salibi ahmer komitesinin magfur reisi geçen (45) sene zarfında cemiyetin faaliyeti şayanı dikkat bir nutukta telhis ederek demiştir ki: « Bu gün bütün dünyanın mazharı hürmeti olan Salibi

ahmer bayrağının mevcelendiği her yerde, namusun, iyiliğin ve fedakârlığın müradifi olmuştur. Onun hizmetleri yalnız harp sahnelerinde değil, sulh zamanında nerede, beşeriyeti muztaribenin tahfifi âlâmı için, mücadele açmak icabetmiş ise, orada da kemali minnetle kabul edilmektedir.» Bu sözler daha o vakit, bu gün bütün Salibi ahmer cemiyetlerinin vezaifinde en mühim bir âmil olan, müsalemet programını ihsas ediyordu.

Ertesi sene, Salibi ahmer hareketi Büyük Britanya'da mühim bir adım atmış, Kral Yedinci Edvard bu teşekkülü resmen tanıyarak esas gayesinin hastalara ve harp yaralılarına yardım etmek olduğunu ilân etmişti.

ihtiyat orduları hakkındaki kanunun neşri, yeni cemiyet üzerinde büyük bir te'sir yapmıştı. Harbiye nezareti 1909 da Büyük Britanya'da gönüllüler tarafından ne suretle yardım yapılacağını müş'ir bir proje tanzim ve ilân etmiş ve bu suretle harp zamanında kara ordusu sıhhiye teşkilâtının noksanlarını ikmal gayesini istihdaf etmişti.

Salibi ahmerin mahallî şubeleri bu yeni vazifeyi der'uhde için hazır bulunuyorlardı. Şubeler, her kontluk dahilinde kadın ve erkekten müteşekkil takımlar teşkil ve bunlara muhtacine yapılacak ilk yardımları ve evlerde tedavi usulünü talim ettiler. Ertesi sene proje hafif tadilâta uğradı ve bu emri hayra iştirak ettriilen Iskoçya dahi uhdesine düşen vazifeyi

tehalûkle ifa eyledi. Hükûmetin teklifatını kabul eden Saint Jean de Jerusalem sınıfı da mevzubahs takımların teşkili hususunda Salibi ahmere yardımda bulundu. İşte V.A. D rumuziyle gösterilen Voluntary Aid Detachements'in menşei budur.

1912 sonlarında harbin Balkanlarda infilâkı üzerine, İngiliz Salibi ahmeri bütün muhariplere tıbbî yardımlarda bulunmayı kararlaştırdı. İstimzaç olunan alâkadar hükûmetler teklifi vakii şükranla kabul etmişler ve İngiltere Hariciye Nezareti de bu husustaki teşebbüsâtı teshil eylemiştir. Alelacele para toplanılarak (220) kadar Doktor ve kadın hastabakıcı kendilerinden beklenen vazifenin istilzamatile mütenasip bir surette mücehhez olarak Balkan memleketlerine i'zam olundular.

Bunlar, muavenet noktaları teşkil, hastahanelere lâzım olan müstahdemin ve levazımı temin, koleralıların tecrit edildiği kamplarda ifayı hizmet, hastaları ve mültecileri tedavi ile iştigal eylemişlerdir ki, bunu, Salibiahmerin önünde açılan muhtelif faaliyet sahalarının bariz bir misalı olarak gösterebiliriz.

1914 - 1918 Harbi esnasında, İngiliz Salibiahmeri pek büyük tekâmüle mazhar olduğundan faaliyetinin burada ancak bir taslağını yapabileceğiz:

Harp 4 Ağustos 1914 te ilân edilmişti. Cemiyetin Reisesi olan Kırâlice Aleksandra'nın teberrüat talebine halk pek samimane bir surette muka-

bele etti. Belçika'nın ihtiyacı müb-rem olduğundan oraya derhal büyük miktarda levazımı cerrahiye sevk olun-
du. Bu sevkiyatı da doktorlar, hasta bakıcılar ve diplomalı kadın hasta bakıcılarından mürekkep bir hey'etin izamı takip etti. Ordu umuru sıhhiye sabık umum Müdürü Sör Alfred Keogh, hasbî olarak arzı hizmet eden takımlardan en iyi bir tarzda istifade yolunu araştırmak üzere, Salibiahmer Baş komiseri sıfatı ile, karşı yakaya geçti. Salibiahmerin Ordu ile olan münasebatını tanzim ve ordudan seyyar hastahaneler ve sıhhiye trenleri temin eyliyerek vazifesini muvaffakiyetle başardı.

Tayms gazetesi, Salibiahmerin müracaatını kuvvetli muzaheretini ile teyit etmekte, Sa'nt Jean sınıfı da memaliki ecnebiyede girdiği iş için nakdi muavenet talep eylemekte idi. Müstereken çalıştıkları sahalarda, faaliyetlerinin vahdetini teminen, 1914 senesi teşrinevvelinde bir muhtelit Harp komitesi teşkil olunarak muayyen bir müddetten sonra alınacak tebherruatın müşterek sermaye gibi telekki edilmesi esası tesbit olundu.

Şurası da tasrih edilmelidir ki, muhtelit komite, harp zamanında, Salibiahmerin mesaisini kontolla mükellef olmakla beraber, gerek Saint Jean sınıfı, gerek Salibiahmer, hüviyeti mahsusalarını muhafaza ediyorlardı. Yalnız İskoçya şubesi, bu mukaveleyi tanımamakla beraber, elde ettiği varidatla gerek İngiltere'de, gerek ecnebi

memalikte şayanı kayıt hizmetlerde bulundu. Harbin ilk günlerinde askere yazılanların kesreti karşısında yeni yeni kamplar vücutta gelmesi üzerine muhtelif kontluklar dahilinde mevcut gönüllü yardımcı takımları muvakkat hastahaneler açmak, muavenet noktaları tesis eylemek, askeri doktorlara muavinler tefrik eylemek suretile faaliyetinde bulundular. Hasta ve yaralıların yatırılması hususunda pek büyük hizmetleri görülen bu mahalli hastahaneler resmen Askeri hastahanelere rapt edilerek hükümetten de tahsisat almağa başladılar.

Yaralıların nakli işi gönüllü yardımcıları tarafından der'uhde edilmisti. Bunlar trenleri karşılayarak hastalara, mürettep oldukları mevkie kadar refakat ediyorlardı.

Takımların kadın efradından müteşekkil küçük bir gurup tarafından Bolonya'da bir istirahat mevkii tesisi, İngiliz Salibiahmerinin hariçte ibraz ettiği mütenevvi faaliyetin mebdini teşkil eder. Ana hastahanelerde, ihraç muntakalarında, hasta nakline mahsus arabaların kapılarında, crdu muntakalarında ve daha bin bir vaziyet karşısında gönüllü takımlarının gösterdikleri hizmet takdiri umumiye mazhar oldu.

Muhtelit komitenin idare ettiği şubattan en mühimi, hasta ve yaralı nakline mahsus arabaların idaresile meşgul olan kısımdı. Harp zamanında faydası müsellemler olan bu teşkilât ihmal edimemiş ve bu günde sivil aha-

liye büyük hizmetler ifa etmekte bulunmuştur.

İaşe hidematı, faaliyetini şayanı hayret bir sür'atla tezyit ve her yere yetişerek en vasi mikyasta muavenette bulunmak imkânını elde etti.

İngiliz Salibiahmerinde ne doktor, ne kadın hastabakıcı olmadığı cihetle muhtelit komitenin himayesi altında ve halkın ianesile işlemek üzere Fransa'da ve başka yerlerde Salibiahmer tarafından tesis edilmiş olan müteaddit hastahanelerin müstahdemin talebi yolundaki müstacel müracaatlarını is'af edebilmek üzere alelacele iki mühim servise vücade getirildi. Salibiahmerin İngiltere'de yaptığı ve kendi vesaiti ile işlettiği (1. 000) yataklı Nesley hastahanesi mesleki ihtisasın en yüksek haddine ermiş bir müessese idi. Burada Japon Salibiahmerine mensup kadın hastabakıcılar da bir sene kadar çalışmışlardır.

Ameliyat neticesinde azayı vücudünden birini veya bir kâcını kaybetmiş olanlar Roşamton hastahanesinde tahtı tedaviye alınıyor, cerrahinin, kırık ve çıkık ve mûmasili, sakatlıklarla meşgul olan kısmı hususi hastahanelerde tatbik ediliyor, bir taraftan da Richmond İlill ve San Gate'deki The Star and Garter Home müessesesi çürüğe çıkarılmış olan efradı kabul ediyordu. Burada Comtesse Dudley'in nekahet devresine girmiş zabitler için te'sis eylediği müesseseden bahsetmeliyim: Bidayeten hususi bir mahiyette olan bu müesses

bilâhara, Salibi ahmer ve muhtelit komitenin büyük muavenetlerine mazhar olmuştur. 1914 te meydana çıkmış olan bu teşkilât el'an devam etmekte olup buraya (18.000) den fazla zabıt kabul edilmiştir. Elyevm tahtı tedavide bulunanlar, verem musapları olup cerrahî ameliyat geçirmiş olanlar da Britanya'daki hususi hastahanelere kabul olunmaktadırlar.

Harbın devam ettiği ve İngiliz ve müttefikin askerlerinin yeni cepelerde muharebeye tutuştukları müddetçe, muhtelit komite, mesai arkadaşlarını muhtelif memleketlere göndermekte idi. Fransa'da, Belçika'da, Sırbistan'da, Karadag'da, Malta'da, Filistin'de, Çanakkale'de, İtalya'da, Rusya'da, Romanya'da, Selânik'te, Korfu'da, Mezopotamya'da, Acemistan'da, Afrika'da, ve bilâhara, esirlerle birlikte, Felemenk'te ve İsviçre'de bulundular. Londra'da, hastalar ile mecruhlar hakkında tahkikat yapmak üzere bir daire açıldı ve ecnebi memleketlere gönderdiği memurlar vasıtasıyla mühim hizmetlerde bulundu. Yine hastahanelere mahsus olmak üzere ihdas edilmiş bir kütüphane vardır ki, bu gün de istifadebahş olmaktadır. Ecnebi memleketlerinde bulunan üsera kamplarına yiyecek ve giyecek yetiştiren harp esirleri komitesinin faaliyeti, halk tarafından (5, 000, 000) İngiliz lirası verilerek pek semihane bir surette teşçi edilmişti.

İngiliz Salibiahmerile muhtelit

komitenin faaliyetleri hakkı da yaptığım bu seri taslakta, bu emri hayra muktazi olan mebalığın sureti derci hakkında bir şey söylemedim. Bir taraftan Tayms gazetesi halkın iane ve semahatine mütemadiyen müracaat suretile giranbaha hizmetlerde bulunurken, diğer taraftan da Salibi ahmerin maliye komitesi büyük bir ihtimamla nükudun emri tevziini temin ediyordu. Avustoralya ile Kanada ve bütün İngiliz müstemlekâtının semihane bir şekilde yaptıkları teberruat hassaten zikre şayandır. Salibiahmerin çıkarttığı La Journée gazetesi de eyi varidat temin etmiştir. Dennis Bailey ve Britisch Farmer's Fund, kiliselerde cem'olunan ianeler, şefekat pazarları satış hasılatı ilh. ile Salibiahmerin sermayesi o kadar çoğalmıştır ki Hindistan'dan gelen teberruatın neması ve sair varidat sayesinde İngiliz Salibiahmeri girişmiş olduğu emri hayır için (21, 885, 035) İngiliz lirası tahsisine imkân buldu.

Yukarıda da söylenildiği veçhile İskoçya, muhtelit harp komitesinin mesaisine iştirak etmekle beraber, hususî bir tarzda icrayı faaliyet ediyordu. Mütéhassıs bir sınıf teşkili, nakliye hidematının tanzimi ve felce uğramış mezun asker'ler için hususî bir müessese küşadı suretile ve yaralı nakline muhassas hidemat ile fevkalâde mühim işler gördü. Bir hastahane gemisi ihzar ve Sırpistana, Rusya'ya Fransaya ve Belçikaya muavenette bulundu. Hastaların nakli için sureti

mahsusada imal ettirilen vedettes'lerden şarka gönderildi. İskoçya'nın bu uğurda tahsis ettiği meblâğ (8,000,000) İngiliz lirasını bulmuştur.

Harbin bidayetinden mütarekeye kadar, İrlanda umumî esere nakdi muavenette bulunmak ve müstahdemin izam etmek suretile iştirak eylemiştir. Esasen bu memlekette salibiahmerin faaliyeti gayet seri bir surette inkişaf etmişti.

Muhasamat hitam bulunca, muhtelit harp komitesi teşkilâtından bazılarının lüzumu idamesi ve mezun askerlere iş tedariki hususunda bir takım teshilât iraesî lüzumu tebarüz etti. İşte bu sıradadır ki, « Acele yardım » namile askerlere mahsus bir teşkilât ile Löndra civarında müteverrim zabıtlere mahsus, bir sanatorium açıldı.

Harp, ictimai işler sahasında doktorların teşriki mesaisinin kıymetini ispat ettiği cihetle, sulh devrinde de Salibiahmerin faaliyetini tevsi anının Hulûl ettiğine hükmolundu. O vakit Amerika Salibiahmerinin harp komitesi Reisi bulunan Henry Darison tarafından ileri sürülen bu fikir İngiliz Salibiahmerince de hararetle teyit edildi. 1919 senesinde, Amerikan, İngiliz, Fransız, İtalyan ve Japon Salibiahmerleri toplanarak, muahharan « Salibiahmer cemiyetleri ittihadı » namı altında tebellür edecek teşekküle ait projeyi tevsi ettiler. Bundan başka, Salibiahmerin fevaidi Cemiyetiakvam mukavelesi mnharirleri tarafından

müttefikân tasdik edilmiş ve bu mukavelenin (25) inci maddesile mezkûr cemiyet « Sıhhati umumiyenin islahı hastahğa karşı vaki tedabir ittihazı, dünyada elemi beşerin tahfifi » gayelerini istihdaf eden gayretleri teşvik edeceğini taahhüt eylemiştir.

Bu insanî vazifeye iştirak edebilmek üzere, Salibiahmer, 12 Kânunevvel 1919 da programını tevsi etmek müsaadesini istihsal etti. « Salibiahmer Cemiyetleri ittihadı » nın ilk meşgalelerinden biri her memleket gençliğini Salibiahmere ithal etmek oldu.

Gençler Salibiahmerinin Kanadada, Avusturalya'da, Amerika Cemahiri Müttehidesinde bir çok âzaları olduğu gibi, bu teşekkülün İngiltereye ithalinden sonra bu memlekette de ümit bahş neticeler elde edilmiştir.

İngiliz Salibiahmeriün çizdiği sulh programından tehakkuk eden en yeni şey, romatizmalılar için bir klinik küşadıdır ki bunun halka

kıymetdar muavenetler te'min edeceği tabiidir. Bu klinik harpten sonra açıldı ve elhaletü'hazihi pek büyük hizmetlerde bulunan bir çok mümasil müesseselerle teşriki mesai etmektedir. İngilterenin her tarafında ve Gal memleketinde bu kabil müessesattan bir şebeke ihdası teemmül edilmekte olup bu suretle bilhassa birinci derecede romatizmadan mu tarip olan hastaların, evlerinden uzaklaşmaksızın ve meşgalelerini sektedar etmeksizin tedavi olunmaları te'min edilmiş olacaktır.

Salibiahmer tarihinden bahsetmek insanî sahada elde edilen terekkiyatın tarihçesini yapmak olur. Son bir kaç sene zarfında da Salibiahmerin programı çok tevessü etmiş ve faaliyet sahası da genişlemiş olduğundan, müessislerinin arzularının fazlasiyle husul bulacağını ve bu faaliyetin yaralılarla bed'bahtlar için mahzı rahmet olacağını kabul etmek icabeder.

Afyon karahisar ma'den suyu doldurma fabrikası

Afyon karahisar ma'den suyu, şişelere
fenni bir surette doldurulur

Salibiahmer ve kuvayi umumiye

İsveç Sıhhiye Müdiri umumisi Hellstörn, 2 Mayıs tarihinde, Salibiahmer reisi Prens Şarl tarafından tertib edilen içtimada zird ki nutku iradeylemiştir:

Son on sene zarfında tababet, geçen nesillerin tahmin ve ümit edemeyecekleri bir çok terakkıyat husule getirmiştir.

Bütün medenî memleketlerde hıfzısıhha ve tababetin günden güne çoğalan yardımları muhtelif şekillerde bedbaht ve hasta insanların imdadına yetişmiştir.

İsveç'te kuvayi umumiye-Hükümet, vilayetler idaresi, belediye idareleri büyük fedakârlıklardan sonra, mahalli şeraite uygun yüksek bir hıfzısıhhai içtimaiye teşkilâtı vücade getirmişlerdir.

Halen tababet, müsait şerait tahında zengine ve fakire melce olacak bir çok mütenevvi müesseselere maliktir.

Bütün bu âsar İsveç'te kuvayi umumiye tarafından vücade getirildiği için memleketimizde teşebbüsâtı hususiyeden de bu vadide istifade edilemeyeceği meseleleri varidi hâtur olmaktadır.

Bu meseleye cevap vermek için şunu tehattur ettirmek isterimki ulûmu tıbbiyede terakkıyat, muhakkak kendini göstermek fırsatına malik olur ve çok defa tatbiki bir çok meseleler doğurur.

Doktorların gittikçe daha ziyade ihtis s peyda etmelerini icabettiren tedavi fenninin inkişafına muvazi olarak hıfzısıhha hususunda yeni yeni bir çok ihtiyaçlar kendini göstermektedir.

Fenni tedavi meselesini bir tarafa bırakarak hıfzısıhhayı alakadar eden ve gayesi, tıbbi bilgilerimizin müsaa-desi nisbetinde müvellidi emraz amilleri ortadan kaldırmak olan (Action prophylactique) sahası daki meselelere temas etmek isterim.

Bizzat emraza ait sahayi heyeti umumiyesi itibarile tayin etmek ne kadar müşkül ise (Prophylaxie) nin hudutlarını tayinetmek ondan daha müşküldür. Bu noktada nazarla ihata-sı pek müşkül olan hıfzısıhhai içtimaiye ve tababeti içtimaiye sahasına girmiş oluyoruz.

Bu iki şeyi inkişaf ettirmek için hıfzısıhha ve tababet ilimlerinin bize verdikleri bütün vasitalara müracaat

etmek kâfi değildir, daha başka vasıtalar, bilhassa, içtimai kuvvetlerin teşriki mesaisi lâzımdır. Meselâ: Doğumlardan evel ve sonra bakım, çocuk hıfzısıhhası, mektep hıfzısıhhası, aile hıfzısıhhası gibi.

Bu faaliyeti, heyeti umumiyesi itibarile hazırlayacak olan makamati resmiye müessir, mantiki ve yapılan fedakârlıklara mütenasip bir teşkilâtın teessüsünü müemmen tedabiri, vazih esaslar üzerine istinat ettirmek için oldukça müşkülata maruz kalacaklardır.

Bunun içindirki hükûmet, vilâyetler idaresi ve belediyeler bir çok mesail karşısında ihtiraz göstermişlerdir.

Binaenaleyh bu işleri amelî şekilde hâletmek için kuvayiumumiyeeye gösterilecek teşriki mesai minnet ve şükranla karşılanmalıdır. Çünkü gayri kabili itiraz surette sabittirki hususi teşkilât ve gönüllü teşekküller hıfzısıhhai içtimaiye sahasında ve bilhassa bunun intibak ve inkişaf devirlerinde çok kıymetli işler görürler.

Bu teşkilât, bir takım değişmez nizamlarla bağlı olmadıkları için faaliyetlerini daha iyi tanzim etmek ve tecrübeler nazaran bu faaliyetlerin şeklini tadil etmek imkânına maliktirler. Bunlar; faaliyetlerini tercihan, fedakârlık hissi en ziyade münkeşif olan yerlere hasredebilirler, sıhhati-umumiyenin ıslahına yardım etmekle beraber aynı zamanda tecrübeler edinirler. Bu tecrübeler onların ellerindeki mahdut vasıtalarla takip edemi-

yecekleri büyük miyastaki faaliyetlerinin tanzimi için yüksek bir kıymeti haizdir. Bu suretle, bu teşkilât atıl kuvvetleri uyandırmış ve zamanında hükûmet ve ya belediyelerin göstereceği faaliyete zemin lazırlamış olur.

Devlet ve kuvayiumumiye vaki hıfzısıhha teşkilâtını mesuliyetini günün birinde tamamen deruhte etmiş olsa bile, içtimai mesuliyet ve şefkat hissini taşıyan kuvvetlerin iştiraki mesaisi yine daima hüsnü kabul görecektir. Zaten İsveç Salibiahmeri arz ettiğim vazifenin ehemmiyetini bilamel göstermiştir.

Salibiahmer harpten sonra imdat mesaisini beynelmilel noktai nazardan tahdit ederek hıfzısıhhai içtimaiye sahasında daha geniş işlere girmişti. Bu münasebetle misal olarak Salibiahmerin İsveçin şimaline dış hıfzısıhhası hususundaki mesaisini yad etmek isterim.

Loğusa kadınlara yapılan ihtimam, çocuk bakımı, ve tatil kolonileri hakkında da nazarı dikkatinizi celbetmek isterim. Bu münasebetle Salibiahmer tarafından tertip edilen hıfzısıhhai içtimaiye kurslarının da hatırlatırım. Bu kurslar terbiyevi noktai nazardan büyük bir kıymeti haizdir.

İsveç Salibiahmerinin hasta bakıcı yetiştirmek hususundaki mesaisini şükranla yad etmelidir. Burada hazır bulunanlarla binlerce İsveçlinin tercümanı hissiyatı olduğum kanaatindeyim. Salibiahmerin yardımları gerek hastalara bakım hususunda ve gerek hıfzı-

sıhhaî içtimaiye işlerinde bizim için pek kıymetlidir.

Kuvayiumumiye hıfzıssıhhaî içtimaiye ile iştiğal ve Salibiahmer faaliyeti inkişaf ettirdikçe tababetin ve hıfzıssıhhanın uzuvları arasında temas noktaları artacak ve bu suretle müte-kabil iştiraki mesai zararı olacaktır.

Bu vaziyeti memnuniyetle karşılayanlar bilhassa İsveçli doktorlardır. Şunada kaniimki etibbanın yardımı sayesinde Salibiahmer matlup olan teknik bilgilerle mücehhez bulunuyor. Kendilerile her zaman teşriki mesai edeceğimizi burada da tekrar etmek isterim,

Sıhhiye Müdüriyeti umumiyesi ve memleketin terbiye doktorları namına tababet ve hıfzıssıhha sahasındaki hizmetinden dolayı Salibiahmere arzı teşekkür ve faaliyetinin daima devamı inkişafını temenni ederim. Bu inkişaf da bütün İsveç halkının, gayesi sıhhati umumiyenin islahı olan, Salibiahmere bihakkın layık olduğu muzaheret ve iştiraki göstermesile kabildir.

Vers la Sante mecmuasının
Temmuz-Eylül nüshasından:
tercüme eden

Celâl

Millî İktisat ve tasarruf Cemiyetinden

Cemiyetimizin devamlı propagandası neticesinde halkın ve tacirlerin yerli mallarına karşı rağbeti günden güne artmaktadır.

Cemiyetimiz, yalnız yerli mallarının revacını arttırmak için değil aynı zamanda onların yeniliğini, sağlamlığını ve ucuzluğunu temin için de çalışmaktadır.

Bu itibarla muhterem halkımızdan ve tacirlerimizden yerli malları hakkındaki şikâyetlerini ve temennilerini müspet ve müdellel bir tazda adresleriyle birlikte cemiyetimizin Ankara'daki Umumî merkezine bildirmelerini ehemmiyetle rica ederiz.

Yazılacak mektuplarda hangi mallardan ve nelerinden şikâyet edildiği ve hangi fabrikalardan veya ticarethanelerden alındığı tasrih olunmalıdır.

Ancak yerli malı kullanan halkın ve tacirlerin bu suretle ikazları sayesinde ki, cemiyetimiz, yerli mallarımızın iyiliğini, sağlamlığını ve ucuzluğunu temin hususunda daha ziyade faal olabilecektir.

Şikâyeti yapanların ve şikâyete mevzu olan müesseselerin isimleri ifşa edilmez.

Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti
Umumî Merkezi
Ankara

Partie Française

Nous sommes encore une fois à l'épreuve d'une grande calamité. A Smyrne, les pluies torrentielles commencées le 26 octobre qui ont durées des jours et des nuits ont causées des malheurs sans bornes. Des centaines de familles, ont vu ou la ruine de leur foyer ou qui ont perdu leur père, leur mère, leurs enfants.

Le deuil domine tous .

Le nombre des morts fixés pendant les premières vingt quatre heures s'élève à 1173 et le chiffre des personnes à secourir dépasse déjà 1500 . Notre Comité Centrale vient d'envoyer à l'ordre du comite locale la somme nécessaire pour secourir urgemment aux sinistrés.

Notre président S. E. Docteur Refik bey, Ministre de Santé et de L'assistance social eainsi que Docteur Mustafa Bey inspecteur général du Croissant rouge se trouvent déjà sur les lieux du catastrophe.

Dans notre prochaine édition nous tiendront nos lecteurs au courant des détails de cette calamité et les secours organisées par le croissant rouge.

Tableau de Statistique du dispensaire « IKİTCHECHMELİK » du
Comité du Croissant - Rouge Turc de Smyrne
Septembre 1930

	Hommes :	Femme :	Enfants :	Total :
1 — Maladies de l'estomac	27	32	9	68
2 — „ des poumons	3	5	11	19
3 — „ du coeur	10	28	0	38
4 — „ des voies urinaires	3	6	1	10
5 — „ des nerfs	9	20	0	29
6 — de l'œil	19	28	3	50
7 — Malaria des orteils et du larynx	22	53	41	116
8 — Malaria	370	418	205	993
9 — Maladies des intestins	9	10	21	40
10 — Maladies des vers intestinaux	6	5	8	19
11 — Pneumonie	1	0	1	2
12 — Pleuresie	1	2	0	3
13 — Rhumatismes	9	31	0	40
14 — Tuberculose pulmonaire	7	4	0	11
15 — „ autres organes	0	0	1	1
16 — Blennorrhagie	3	1	0	4
17 — Maladies des organes génitaux des femmes	0	16	0	16
18 — Maladies externes	122	84	0	246
19 — „ diverses	49	78	38	165
20 — Grippe	1	7	2	10
21 — Coqueluche	0	0	6	6
Total	682	837	397	1916

Statistique du dispensaire « KARCHIYAKA » du Comité
du Croissant - Rouge Turc de Smyrne

Septembre 1930

	Enfants :	Fammes :	Hommes :	Total :
1 — Maladies de l'estomac . . .	0	12	0	12
2 — „ des poumons . . .	0	7	11	18
3 — „ du cœur . . .	0	13	10	23
4 — „ des voies urinaires .	0	0	5	5
5 — „ des nerfs . . .	0	9	4	13
6 — „ de l'œil . . .	9	5	2	16
7 — „ des orteils et du larynx	5	2	1	8
8 — Malaria . . .	157	199	157	513
9 — Maladies des intestins . . .	25	14	19	58
10 — „ des vers intestinaux	9	0	0	9
11 — Pneumonie . . .	0	0	0	0
12 — Pleuresie . . .	0	0	0	0
13 — Rhumatismes . . .	0	5	6	11
14 — Tuberculose pulmonarie . .	0	3	2	5
— „ autres organes . .	0	4	3	7
16 — Syphilis . . .	0	0	0	0
17 — Blénnorrhagie . . .	0	0	2	2
18 — Maladies des organes génitaux des fammes	0	17	0	17
19 — Maladies externes . . .	13	9	25	47
20 — „ diverse . . .	25	53	61	139
Total	243	352	308	903

KARAHİSAR MADEN SUYU

HER YERDE
BULUNUR

Hilâliahmer Afyonkarahisar Maden suyu

Menbaında doğrudan doğruya en asrî makinelerle ve bir mütehassıs tabibin nezareti dairesi altında istihsal ve şişelere imla edilmektedir. İştirak ettiği bilûmum sergilerde altın madalya ve takdirnameler kazanmıştır. Terkibi itibarile: mide, karaciğer, böbrek ve em'a hastalıklarında te'sirâtı şifaiyesi vardır. Sofrasında daima karahisar

Madensuyu bu lunduranlar bu gibi hastalıklara tutulmaktan varestesine kahrılar.

Afyonkarahisar Madensuyu

Maden sularının en lezzetlisi ve en şifalıdır.

Hasılâtı Hilâliahmer Cemiyetine aittir.

Bilûmum eczahane ve bakkaliyemâğazalarında satılır.

VATANDAŞ

"Havacılık" ve "Spor" Mecmuasını oku. Hem teneyvür edersin hemde yurdunun müdafiasına hadim fâideli bir kuruluşa yardım etmiş olursun.

Fiatı 10 Kuruştur

